

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης

Γραφείο Αγωγής Υγείας

Κολοκοτρώνη 22, Σταυρούπολη, ΤΚ. 564 30

Τηλ.: 2310 587545

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης - Αγωγή Υγείας

"Ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου"

Εκπαιδευτικό υλικό βασισμένο στη
Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Θεσσαλονίκη 2008

Συγγραφή και επιμέλεια:

Χριστίνα Χρηστίδου, Κοινωνική λειτουργός - Παιδαγωγός - Ψυχολόγος
Msc. Κοιν. Ψυχιατρική - Παιδοψυχιατρική
christido@sch.gr

Κική Φυλακτού, Κοινωνική ανθρωπολόγος - Στέλεχος πρόληψης
kikafyla@hotmail.com

Φιλολογική επιμέλεια:

Ιωάννα Ντέρη, Φιλολόγος - Ψυχολόγος - Διδ. Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.

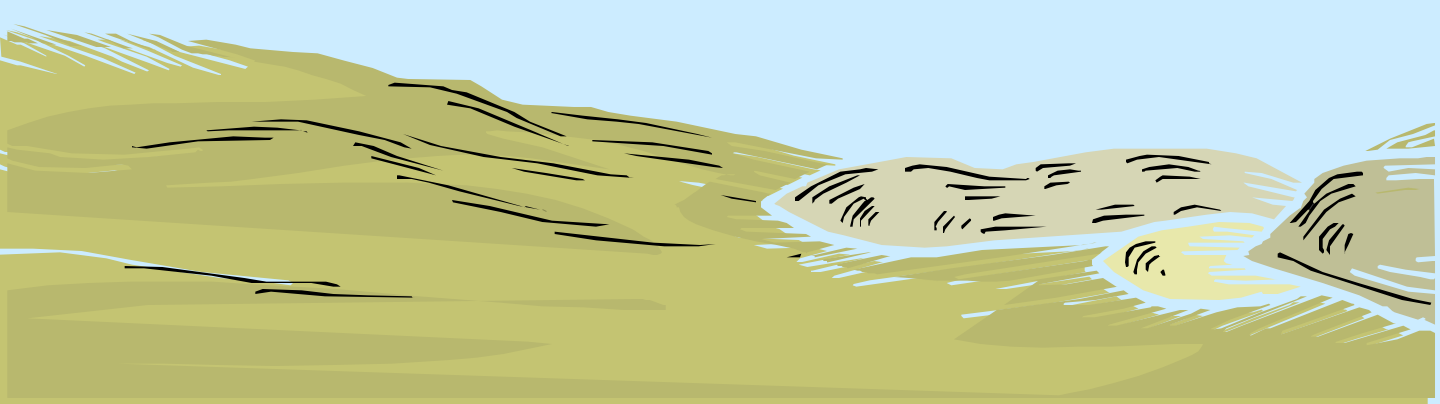
Γραφιστική επιμέλεια:

Κική Φυλακτού, Κοινωνική ανθρωπολόγος - Στέλεχος πρόληψης

Περιεχόμενα

- 🌍 Αντί προλόγου

- 🌍 Εισαγωγή
  - 🌍 Η ανάγκη για εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού
  - 🌍 Οι στόχοι
  - 🌍 Η Μεθοδολογία
  - 🌍 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως συντονιστή του προγράμματος /εμπυχωτή της ομάδας /διευκολυντή της διαδικασίας.
  - 🌍 Δομή του εκπαιδευτικού υλικού - Οδηγίες για την εφαρμογή του

- 🌍 Εκπαιδευτικό υλικό: «Ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου»
- 🌍 Φύλλο Αξιολόγησης

- 🌍 Παράρτημα:
  - 🌍 Προτεινόμενη βιβλιογραφία
  - 🌍 Χρήσιμες ιστοσελίδες
  - 🌍 Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια

Ευχαριστούμε θερμά τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης για τη δημιουργική ατμόσφαιρα που μας εξασφάλισε, τους συναδέλφους που συμμετείχαν στο σεμινάριο γνωριμίας με το υλικό, τόσο για τη διάθεσή τους να μας ακολουθήσουν στο ταξίδι, όσο και για την πολύτιμη συμβολή τους στο να κάνουμε διορθώσεις. Επίσης ευχαριστούμε το Συνήγορο του Παιδιού για την ενθάρρυνση που μας πρόσφερε προκειμένου να δημοσιοποιήσουμε τη δουλειά μας.

Αντί προλόγου

Η Αγωγή Υγείας ...

Μια ολιστική προσέγγιση προαγωγής της υγείας στο σχολείο πρέπει ουσιαστικά να προάγει την κοινωνική ισότητα, την κοινωνική ένταξη και τα δικαιώματα, στοιχεία άρρηκτα συνδεδεμένα με την ψυχική υγεία, την κοινωνική ευημερία και ευτυχία των ατόμων. Στοιχεία ταυτόχρονα που ορίζουν την έννοια της υγείας, σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, όχι μόνο ως έλλειψη ασθένειας ή αναπηρίας, αλλά ως κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας. Γι αυτό άλλωστε και στις τελευταίες εγκυκλίους του ΥΠ.Ε.Π.Θ. που αφορούν στις καινοτόμες δράσεις συμπεριελήφθη θεματικός άξονας στην Αγωγή Υγείας με τίτλο 'Ανθρώπινα Δικαιώματα - Δημοκρατία'.

Η Σύμβαση ...

Η Διεθνής Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των κρατών μελών του στις 20 Νοεμβρίου του 1989 και τέθηκε σε ισχύ ένα χρόνο μετά. Η επικύρωση της Σύμβασης από τη χώρα μας το Δεκέμβρη του 1992 (Ν.2101/1992) υποχρεώνει όλους μας να εναρμονιστούμε με τα άρθρα της, όσον αφορά τις σχέσεις μας με τα παιδιά και τους νέους μέχρι 18 ετών.

Τόσο γνωστή όμως είναι σήμερα η Σύμβαση αυτή τόσο στα παιδιά και τους νέους που αφορά άμεσα, όσο και στους γονείς ή τους επαγγελματίες που ασχολούνται με παιδιά και εφήβους;

Εμείς ...

Από το γραφείο Αγωγής Υγείας οργανώθηκαν σε συνεργασία με το Συνήγορο του Παιδιού, μετά το 2003 που δημιουργήθηκε ο Θεσμός και στη χώρα μας, ημερίδες, εργαστήρια, σεμινάρια για εκπαιδευτικούς με στόχο την προαγωγή των δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, καθώς και συναντήσεις με μαθητές προκειμένου να ακουστούν οι απόψεις, τα προβλήματα και οι προτάσεις τους. Πολλοί εκπαιδευτικοί έδειξαν ενδιαφέρον να υλοποιήσουν προγράμματα με ανάλογο θέμα στην τάξη. Υπήρχε λοιπόν η ανάγκη για ένα εργαλείο δουλειάς, μια πρόταση προγράμματος. Όταν μια ευτυχής συγκυρία δημιούργησε τις συνθήκες να δουλέψουμε μαζί με την κ. Κ. Φυλακτού, στέλεχος πρόληψης που για αρκετά χρόνια δούλεψε στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στην υποστήριξη προγραμμάτων αγωγής υγείας σε σχολεία της Δυτικής Θεσ/νίκης, μπήκαμε στην περιπέτεια ενός 'ταξιδιού'.

Και το υλικό ...

Το υλικό που κρατάτε στα χέρια σας φτιάχτηκε με σκοπό αρχικά να γίνει γνωστή η Σύμβαση στους άμεσα ενδιαφερόμενους, στα παιδιά και τους νέους και παράλληλα να προτείνει στους εκπαιδευτικούς ένα τρόπο 'περάσματος' των Δικαιωμάτων στην Εκπαίδευση μέσα από ένα βιωματικό τρόπο διδασκαλίας.

Μέσα από ένα ταξίδι σε διαφορετικές χώρες του κόσμου επιχειρείται η γνωριμία με έναν αριθμό άρθρων της Σύμβασης. Σε συνειδητό επίπεδο το ταξίδι επιλέχτηκε προκειμένου να δοθεί η έννοια της οικουμενικότητας και του πανανθρώπινου που εμπεριέχεται ούτως ή άλλως στα δικαιώματα, ενώ σε ασυνείδητο επίπεδο ήταν μάλλον η ανάγκη μας να φύγουμε και εμείς από μια πόλη που άδειαζε καθημερινά, μια που ήταν καλοκαίρι όταν δουλεύαμε το υλικό. Εκ των υστέρων είδαμε ότι σε συμβολικό επίπεδο το ταξίδι αντιπροσωπεύει ένα πέρασμα από το σκοτάδι στο φως, μια μύηση, μια μεταμόρφωση, μια δοκιμασία και εκπαίδευση χαρακτήρα μαζί'. (Cooper,1978) Και ίσως αυτό να είναι πραγματικά η εκπαίδευση στα δικαιώματα, ένα πέρασμα στην αντίπερα όχθη, όπου η κατανόηση, η ειρηνική συνύπαρξη και η συνεργασία γίνεται πράξη.

Το 'ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου' αποτελείται από έντεκα ενότητες οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν σε έντεκα δίωρες συναντήσεις στη διάρκεια μιας σχολικής χρονιάς στο πλαίσιο ενός προγράμματος Αγωγής Υγείας, αλλά όχι μόνο. Με άξονα τη διαθεματικότητα μπορεί να ενσωματωθεί στο αναλυτικό πρόγραμμα κάποιων μαθημάτων. Οι δραστηριότητες που προτείνονται μπορούν να πραγματοποιηθούν στο χώρο της σχολικής τάξης με τον εκπαιδευτικό σε ρόλο συντονιστή-εμπυχωτή της ομάδας-τάξης και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών/τριών. Κάποιες από τις δραστηριότητες προέρχονται από την προσωπική εμπειρία συμμετοχής μας σε ομάδες, κάποιες άλλες βρήκαμε στη βιβλιογραφία, μας άρεσαν και τις εντάξαμε, ενώ οι περισσότερες δημιουργήθηκαν για τις ανάγκες του συγκεκριμένου υλικού.

Πιστεύουμε ότι το υλικό είναι μόνο ένα εργαλείο. Ο τρόπος διαχείρισης της ομάδας και του υλικού από τον εκπαιδευτικό, η προσωπική εμπλοκή του, η πίστη του στην αξία της εκπαίδευσης στα δικαιώματα και κυρίως η σχέση με τους μαθητές του είναι αυτά που θα δώσουν το έναυσμα στους μαθητές να ονειρευτούν και να δραστηριοποιηθούν για τη δημιουργία ενός κόσμου δικαιότερου.

Χρηστίδου Χριστίνα

Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας Δ.Δ.Ε.Δ.Θ.

Εισαγωγή

Η ανάγκη για εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού.

Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ από το 1995 είχε καλέσει τις κυβερνήσεις να αυξήσουν τις προσπάθειες προκειμένου η εκπαίδευση να κατευθυνθεί προς την πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενδυνάμωση του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες του, ενώ ανακήρυξε την περίοδο 2001-2010 ως Διεθνή Δεκαετία για έναν Πολιτισμό Ειρήνης και μη Βίας για τα Παιδιά του Κόσμου. (Παπαδοπούλου, 2004)

Όπως αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη η εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την αγωγή των νέων πολιτών, που θα συμβάλει στην κοινωνικοποίησή τους και στην έμπρακτη προάσπιση των δικαιωμάτων τους' γι αυτό άλλωστε και 'επιδιώκεται η πιο ουσιαστική ένταξή της στο αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα'. (2007)

Βέβαια αναφορές για θέματα Δημοκρατίας και Δικαιωμάτων υπάρχουν σε μαθήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όπως το Δίκαιο και η Κοινωνιολογία. Τα αιτήματα όμως της κοινωνίας σήμερα από την εκπαίδευση δεν είναι μόνο η απόκτηση ακαδημαϊκών γνώσεων των μαθητών αλλά η απόκτηση στάσεων, δεξιοτήτων και αξιών που θα διασφαλίσουν την λειτουργική ένταξη τους στην κοινωνική πραγματικότητα και την ενεργό συμμετοχή όλων στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Σήμερα είναι επιτακτική η ανάγκη ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας για την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού με την ύπαρξη σημαντικού αριθμού μαθητών στα σχολεία μας από άλλες χώρες που κάνει απαραίτητη την ανάπτυξη σεβασμού και αποδοχής του 'διαφορετικού', του 'ξένου'. Επίσης φαινόμενα όπως αυτά της ενδοσχολικής βίας και του σχολικού εκφοβισμού που φαίνεται να πλήττουν και τα ελληνικά σχολεία κάνουν έντονη την ανάγκη για μια αγωγή με βάση το διάλογο και την αναζήτηση θετικών μορφών επίλυσης των διαφορών μέσα στο σχολείο.

Πιστεύοντας ότι η εκπαίδευση είναι το κλειδί και ότι η μεθοδολογία είναι το ίδιο σημαντική με το περιεχόμενο, όταν μιλάμε για εκπαίδευση στα δικαιώματα, σχεδιάσαμε το 'ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου' με στόχους όχι μόνο στο επίπεδο των γνώσεων αλλά και των ικανοτήτων και των στάσεων.

Οι στόχοι.

A. Στο επίπεδο των γνώσεων: 1) Ενημέρωση για τα δικαιώματα μέσα από τη Διεθνή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού 2) Αναγνώριση της κατάστασης που καθημερινά βιώνουν παιδιά και νέοι σε σχέση με τα δικαιώματά τους - Αυτογνωσία 3) Κατανόηση του πολυπαραγοντικού χαρακτήρα των κοινωνικών - οικονομικών - πολιτισμικών παγκόσμιων προβλημάτων και τη σύνδεση τους με την κατάσταση των παιδιών στον κόσμο 4) Πληροφόρηση για οργανισμούς, θεσμούς, φορείς υποστήριξης δικαιωμάτων, υπηρεσίες.

B. Στο επίπεδο των ικανοτήτων: 1) Ανάπτυξη δημιουργικότητας, επικοινωνίας, διαπροσωπικών σχέσεων, συνεργατικότητας, διαλόγου, κριτικής σκέψης, προσωπικής ευθύνης 2) Έκφραση συναισθημάτων, ιδεών, επιχειρημάτων 3) Αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων, στοχοθεσίας, αξιών 4) Άσκηση στις δημοκρατικές διαδικασίες, στην επιλογή, στη λήψη αποφάσεων, στη διαχείριση διαφορών και στην επίλυση σύνθετων προβλημάτων 5) Αξιοποίηση της γνώσης σε επίπεδο ανάπτυξης ικανοτήτων κατανόησης, σύνθεσης, ανάλυσης και αξιολόγησης.

Γ. Στο επίπεδο των στάσεων: 1) Ανάπτυξη ενσυναίσθησης, ανοχής στο διαφορετικό, αυτοσεβασμού, σεβασμού του άλλου 2) Ανάπτυξη ευαισθησίας στη φτώχεια, την αδικία, τις διακρίσεις 3) Ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι στις ομαδικές διεργασίες, στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη 4) Ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων για προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων 5) Ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι σε φορείς της κοινότητας, υπηρεσίες, οργανισμούς, θεσμούς που θα μπορούσαν να στηρίξουν καθημερινές ανάγκες και να προασπίσουν τα δικαιώματά.

Η Μεθοδολογία:

Βιωματική προσέγγιση-Ενεργητική μάθηση- Δουλειά σε μικρές ομάδες.

Η μεθοδολογία που προτείνεται μέσα από αυτό το εκπαιδευτικό υλικό βασίζεται πάνω στη βιωματική προσέγγιση γιατί τόσο οι στόχοι της εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα όσο και οι σύγχρονες κατευθύνσεις της Παιδαγωγικής οδηγούν προς την υιοθέτηση ενεργητικών μεθόδων μάθησης, όπου ο εκπαιδευτικός δεν μονοπωλεί τη διαχείριση της γνώσης αλλά ενθαρρύνει την ομάδα των μαθητών στην αναζήτηση και το διάλογο.

Εντάσσεται στο πλαίσιο ενός συναισθηματικού - ψυχοκοινωνικού μοντέλου όπου ο σκοπός επιτελείται μέσω της ανάπτυξης του συνόλου της προσωπικότητας του εκπαιδευομένου και πραγματοποιείται μέσα σε ένα ομαδικό περιβάλλον όπου του δίνεται η ευκαιρία να συμμετάσχει τόσο στην επεξεργασία του θέματος όσο και στη διαδικασία της μάθησης (Μεράκου - Κουρέα, 2002).

Οι ενεργητικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται είναι ο καταιγισμός ιδεών, η δραματοποίηση, η μελέτη περίπτωσης, η δουλειά σε ζεύγη και σε μικρές ομάδες, η ατομική και η ομαδική ζωγραφική και βέβαια η συζήτηση και ο διάλογος. Χρησιμοποιούνται επίσης η μουσική, ο χορός και το παιχνίδι μια που η βιωματικότητα απαιτεί κινητοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων αισθήσεων των εκπαιδευομένων.

Στη βιωματική μέθοδο ο εκπαιδευτικός καλείται να 'βγει' από τον παραδοσιακό του ρόλο, να δώσει το λόγο περισσότερο στους μαθητές και να αξιοποιήσει τη δυναμική της ομάδας.

Ο τρόπος διάταξης των καθισμάτων αλλάζει στην τάξη και υιοθετούμε το σχήμα του κύκλου, στον οποίο εντάσσεται και ο εκπαιδευτικός. Η διάταξη του κύκλου επιτρέπει τη βλεμματική επαφή, διευκολύνει την επικοινωνία, την αλληλεπίδραση και δημιουργεί ατμόσφαιρα ισοτιμίας στην ομάδα. Έτσι η ομάδα μπορεί να λειτουργήσει ως 'μεταβατικός' χώρος, συνάντησης και διαλόγου, ως χώρος διαμόρφωσης στάσεων και αντιλήψεων και ως χώρος εκπαίδευσης σε προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες.

Η ομάδα γίνεται το πλαίσιο όπου ο μαθητής μέσα από την αλληλεπίδραση πρόσωπο με πρόσωπο με τον 'άλλο' διαμορφώνει την εικόνα του 'εαυτού' του ενώ μέσα πάλι από τα μάτια των άλλων διαμορφώνει γενικότερα και την εικόνα του περιβάλλοντος. (Μπακιρτζής, 2002)

Υπάρχει μια πλούσια βιβλιογραφία από τη μεριά της Παιδαγωγικής αλλά και της Ψυχολογίας σχετικά με τη δουλειά με ομάδες. Προτείνεται στο παράρτημα βιβλιογραφία σχετική με το θέμα, όπως και σχετική με τα Δικαιώματα για όσους θα ήθελαν μια θεωρητική υποστήριξη της δουλειάς τους.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως συντονιστή του προγράμματος /εμπυχωτή της ομάδας /διευκολυντή της διαδικασίας.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν το υλικό ανεξάρτητα από την ειδικότητά τους. Δεν χρειάζονται ειδικές γνώσεις. Αν υπάρξουν ερωτήματα σχετικά με θέματα νομοθεσίας ή άλλα από τους συμμετέχοντες μπορεί να οργανωθεί επίσκεψη σε ειδικό φορέα ή να καλεστεί κάποιος ειδικός στο σχολείο.

Πιστεύουμε ότι η προηγούμενη προσωπική εμπειρία από συμμετοχή σε ομάδες είναι σημαντική για τον εκπαιδευτικό που θέλει να λειτουργήσει ως συντονιστής ομάδας, καθώς και η εξοικείωση του με τις βιωματικές μεθόδους διδασκαλίας.

Ως συντονιστής ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να λειτουργήσει όχι μόνο ως φορέας γνώσεων και πληροφοριών, αλλά και ως ένα πρότυπο επικοινωνίας και συνεργασίας ενός ενήλικου και ενός ανηλίκου. Όσον αφορά τον τρόπο προσέγγισης του μαθητή θα χρειαστεί να επενδύσει στη σχέση μαζί του, ενώ όσον αφορά τον τρόπο που προσεγγίζει τη γνώση θα χρειαστεί να επενδύσει στο βίωμα, στην εμπειρία, στην ομαδική διεργασία.

Ξέροντας πια σήμερα το ρόλο που παίζει η 'ατμόσφαιρα της τάξης' στην εκπαιδευτική διαδικασία η δημιουργία ατμόσφαιρας συνεργασίας, οικειότητας και ομαδικού πνεύματος όπου η διαδικασία δεν υποβιβάζει τα μέλη αλλά ενισχύει την αυτοεκτίμηση τους καταλαβαίνουμε ότι είναι πολύ σημαντική. Η καλλιέργεια ενός καλού 'κλίματος' σεβασμού, ασφάλειας και εμπιστοσύνης στην ομάδα-τάξη βοηθάει ώστε οι μαθητές να εμπλακούν ενεργητικά και να δεχτούν να μιλήσουν, να εκφραστούν και να πράξουν με τρόπο αυθόρμητο και αληθινό. Επιδιώκουμε να συμμετέχουν και να μιλούν όλοι αλλά δεν πιέζουμε κάποιον αν δε θέλει.

Ο συντονιστής θα πρέπει να έχει στο νου του ότι στη διαδικασία της βιωματικής μάθησης ιδιαίτερη σημασία έχει η επεξεργασία της πληροφορίας και της εμπειρίας, προκειμένου το βίωμα να αποκτήσει νόημα για τους συμμετέχοντες. Γι αυτό μετά από κάθε δραστηριότητα υπάρχει η συζήτηση στην ολομέλεια για να αναζητηθεί η σύνδεση της εμπειρίας, του βιώματος με το πλαίσιο αναφοράς των μαθητών, με την καθημερινότητα τους.

Ο συντονιστής μπορεί να θέσει ερωτήσεις ώστε να δώσει ευκαιρίες για επεξεργασία των πληροφοριών και της εμπειρίας και να αναζητήσει απαντήσεις μαζί με όλη την ομάδα. Είναι σημαντικό ο συντονιστής να μη δίνει την εντύπωση ότι έχει έτοιμες τις απαντήσεις και να παραμένει 'ανοικτός' στο να μαθαίνει κάθε φορά κάτι καινούριο από την ομαδική διεργασία, να 'εξελισσεται μαζί' και ο ίδιος όπως και όλα τα μέλη της ομάδας καθώς η ομάδα προχωράει.

Ο συντονιστής είναι επίσης εκεί για τα μέλη όποτε χρειάζονται υποστήριξη και βοήθεια όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Ο ρόλος του δεν είναι καθοδηγητικός, προτείνει μια διαδικασία και διευκολύνει τη διεργασία.

Γι αυτό προετοιμάζει καλά τις ασκήσεις, οργανώνει το χώρο, ενημερώνει τους μαθητές για το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους για την κάθε δραστηριότητα και δίνει ξεκάθαρες οδηγίες.

Τέλος πρέπει να επισημάνουμε ότι η κατάσταση των παιδιών στον κόσμο δεν είναι ασφαλώς όπως θα θέλαμε και όπως η Σύμβαση ορίζει. Είναι όμως σημαντικό να παρουσιάζονται οι θετικές και ελπιδοφόρες όψεις της ζωής ενός νεαρού ανθρώπου. Αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες και τα προβλήματα που υπάρχουν χρειάζεται να τονίζουμε την προοπτική ενός καλύτερου κόσμου στην οποία όλοι μπορούμε να συμβάλουμε. Η αισιοδοξία, η ελπίδα και η πίστη

ότι μπορούμε να αλλάξουμε αυτή την κατάσταση θα πρέπει να υπερισχύει έναντι της απελπισίας και της απαισιοδοξίας ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει. Άλλωστε όπως λέει και ο Βραζιλιάνος Παιδαγωγός P. Freire 'να εκπαιδεύεις σημαίνει να πιστεύεις στην αλλαγή'.

Δομή του εκπαιδευτικού υλικού- Οδηγίες για την εφαρμογή του.

Το υλικό είναι οργανωμένο σε ενότητες που εξελίσσονται σε ένα ταξίδι σε δέκα πόλεις του κόσμου. Δεν είναι άκαμπτο, υπάρχει πάντα χώρος για μια δημιουργική διαπραγμάτευση με τους συμμετέχοντες και ο συντονιστής θα πρέπει να είναι ευέλικτος, να αναζητάει τη συναίνεση των συμμετεχόντων και παράλληλα ευαίσθητος στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας του.

Από τις έντεκα ενότητες του υλικού οι δύο, η πρώτη και η τελευταία, διαδραματίζονται στη Θεσσαλονίκη που είναι ο τόπος αναχώρησης και επιστροφής των ταξιδιωτών. Στην πρώτη ενότητα δουλεύονται θέματα εισαγωγικά στην ανάπτυξη μιας ομάδας όπως η γνωριμία, οι προσδοκίες των μελών και οι κανόνες καλής λειτουργίας της ομάδας, ενώ στην τελευταία γίνεται η αξιολόγηση του προγράμματος, ο αποχαιρετισμός των μελών, το κλείσιμο.

Κάθε ενότητα περιλαμβάνει 3 βιωματικές δραστηριότητες* στις οποίες προτείνεται και κάποιος χρόνος που είναι βέβαια ενδεικτικός. Στην αρχή και αν η τάξη δεν έχει ασκηθεί στην ομαδική δουλειά μπορεί να χρειαστεί παραπάνω χρόνος όπως και αν έχουμε μια μεγάλη ομάδα 20-25 ατόμων.

Επειδή οι βιωματικές ασκήσεις όπως το παίξιμο ρόλων και η ζωγραφική παραπέμπουν ευθέως σε ενασχολήσεις της παιδικής μας ηλικίας δημιουργούν ευχάριστο κλίμα, χαρά και διασκέδαση. Παρόλα αυτά απαιτείται οργάνωση και δέσμευση απ' όλους για την πραγματοποίησή τους. Καλό θα ήταν να υπάρχει σταθερότητα ως προς το χώρο και χρόνο συνάντησης της ομάδας. Κάποιες δραστηριότητες απαιτούν λίγο παραπάνω χώρο. Τα υλικά είναι απλά και αναγράφονται στην αρχή κάθε ενότητας.

Κάθε φορά ξεκινώντας τη συνάντηση αναφερόμαστε στα όσα συνέβησαν την προηγούμενη φορά ζητώντας από τα μέλη της ομάδας να κάνουν κάποια σχόλια ή ερωτήσεις που ενδεχομένως δημιουργήθηκαν. Η πρώτη δραστηριότητα είναι άλλοτε μια αφορμή για το θέμα, άλλοτε λειτουργεί ως ζέσταμα της ομάδας, ή βοηθάει στο δέσιμο της. Προκειμένου να επικεντρωθούν τα μέλη 'στο εδώ και τώρα' και στα όσα προτείνονται μπορεί να γίνει προβολή εικόνων από την πόλη στην οποία βρισκόμαστε κάθε φορά σε Η/Υ ή να χρησιμοποιηθούν ταξιδιωτικοί οδηγοί και φωτογραφίες. Ας μη ξεχνάμε ότι 'κριτήριο του βιωματικού δεν είναι το είδος των λειτουργιών και δραστηριοτήτων αλλά το κατά πόσο αφορούν και ενδιαφέρουν, το κατά πόσο συγκινούν!' (Μπακιρτζής, 2007)

Με τη δεύτερη δραστηριότητα συνήθως επιχειρείται εμβάθυνση στην κυρίαρχη έννοια του δικαιώματος που διαπραγματευόμαστε, ενώ στην τρίτη γίνεται προσπάθεια αναζήτησης προτάσεων, ανάληψης δράσης ή μελετάται μια συγκεκριμένη περίπτωση ή κατάσταση.

Το κλείσιμο κάθε ενότητας γίνεται στην ολομέλεια όπου ο καθένας εκφράζει την αίσθηση με την οποία φεύγει από τη συνάντηση και ανακοινώνεται ο επόμενος σταθμός του ταξιδιού.

Στο τέλος του υλικού υπάρχει φύλλο αξιολόγησης ώστε ο συντονιστής να έχει μια συνοπτική εικόνα της πορείας του προγράμματος, ένα ερέθισμα αναστοχασμού και ανάδρασης.

Ευελπιστούμε το εκπαιδευτικό υλικό να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο δουλειάς για εκπαιδευτικούς που θέλουν να ασχοληθούν με το θέμα ώστε το σχολείο να γίνει πράγματι φορέας προαγωγής των δικαιωμάτων, όπως μπορεί και πρέπει να είναι.

Καλή επιτυχία!

* Βιωματική δραστηριότητα ή άσκηση είναι μια δομημένη πρόταση που κάνει ο συντονιστής στους συμμετέχοντες για ομαδική ή ατομική δράση. Μια δράση που εξελίσσεται σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο και έχει συγκεκριμένες οδηγίες. (Αρχοντάκη - Φιλίππου, 2003).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. **Σύγχρονα θέματα Παγκόσμια Προβλήματα και η Ευθύνη του Επιστήμονα: 'διεπιστημονικές προσεγγίσεις',** Σημειώσεις μαθήματος Α.Π.Θ, Δ. Παπαδοπούλου, 2004
2. **Λεξικό Συμβόλων,** J. C. Cooper, Πύρινος Κόσμος, 1978
3. **Ετήσια Έκθεση 2007,** Περίληψη Συνήγορος του Πολίτη
4. **Αγωγή Υγείας Με τη Βιωματική Μέθοδο Εκπαίδευσης,** Κ. Μεράκου-Τζ. Κουρέα-Κρεμαστινού, Αθήνα, 2002
5. **Επικοινωνία και Αγωγή,** Κ.Μπακιρτζής, Gutenberg Αθήνα, 2002
6. **205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων,** Ζ. Αρχοντάκη - Δ. Φιλίππου, Καστανιώτης, Αθήνα, 2003
7. **Η βιωματική μάθηση,** Κ. Μπακιρτζής Ανακοίνωση στο συνέδριο 'οι μικρές ομάδες στο σχολείο', Δημοκρίτειο Παν/μιο, 2007

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1^η ενότητα: Θεσσαλονίκη - Ξεκίνημα, Σελ. 1-5

2^η ενότητα: Βενετία - Ελεύθερος χρόνος, Σελ. 6-10

3^η ενότητα: Λονδίνο - Ισότητα, Σελ. 11-18

4^η ενότητα: Κωνσταντινούπολη - Προστασία της Ιδιωτικής ζωής, Σελ. 19-22

5^η ενότητα: Μπουένος Άιρες - Φροντίδα και Προστασία, Σελ. 23-29

6^η ενότητα: Αλεξάνδρεια - Εκπαίδευση, Σελ. 30-34

7^η ενότητα: Πεκίνο - Ελευθερία έκφρασης και γνώμης, Σελ. 35-43

8^η ενότητα: Νέα Υόρκη - Ταυτότητα, Σελ. 44-53

9^η ενότητα: Κίμπερλι - Υγεία και κοινωνική πρόνοια, Σελ. 54-58

10^η ενότητα: Γενεύη - Τα υπόλοιπα άρθρα της Σύμβασης, Σελ. 59-61

11^η ενότητα: Θεσσαλονίκη - Επιστροφή, Σελ. 62-65

1η ενότητα: Θεσσαλονίκη - "Ξεκίνημα"

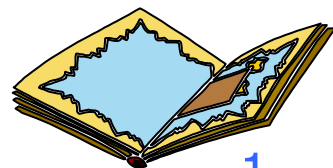
Βρισκόμαστε στην παραλία της Θεσσαλονίκης, το νερό ξεβγάζει ένα σκισμένο και φθαρμένο βιβλίο. Διαβάζουμε με δυσκολία «Σύμβαση ... δικαιώματα ...». Ξεφυλλίζοντάς το, δεν είναι εύκολο να διαβάσει κανείς το περιεχόμενό του, καθώς πολλά κομμάτια του λείπουν. Ωστόσο διακρίνονται άρθρα τα οποία αναφέρονται στα δικαιώματα των παιδιών.

Ο συντονιστής ρωτάει την ομάδα:

«Τι λέτε, να αναζητήσουμε το περιεχόμενο αυτού του βιβλίου; Γιατί θα είχε νόημα; Τι νομίζετε ότι θα είχε να κερδίσει ο καθένας μας από μία τέτοια αναζήτηση; Σε τι θα μας χρησιμεύσει το να γνωρίζουμε τα δικαιώματά μας;»

(Σημ. για το συντονιστή: ακούγονται κάποιες γνώμες από τα μέλη της ομάδας και ο συντονιστής μπορεί να συμπληρώσει κάποιες ακόμη, όπως: να υπάρχει ισορροπία και συνύπαρξη μεταξύ των ανθρώπων, να υπάρχει δικαιοσύνη, να γνωρίσουμε τα δικαιώματά μας για να μπορέσουμε να τα υπερασπιστούμε κ.ά.).

«Σας προτείνουμε να κάνουμε όλοι μαζί ένα ταξίδι στον κόσμο ψάχνοντας να βρούμε τα κεφάλαια που λείπουν και να συμπληρώσουμε τις σελίδες αυτού του βιβλίου. Θέλετε;»

Στόχοι της ενότητας

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να γνωριστούν μεταξύ τους (ακόμη και αν γνωρίζονται ήδη).
- ✓ Να καταγράψουν τις προσδοκίες τους από το πρόγραμμα.
- ✓ Να διαμορφώσουν κανόνες καλής λειτουργίας της ομάδας.

Υλικά που θα χρειαστούν:

- Χαρτί του μέτρου
- Μαρκαδόροι
- Χαρτιά Α4
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Εισιτήρια
- Ήπειροι
- Παγκόσμιος χάρτης

1η δραστηριότητα - «Γνωριμία» - Διάρκεια 30΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να μιλήσουν για τον εαυτό τους και να γνωρίσουν τα υπόλοιπα μέλη.

Συντονιστής:

«Αφού θα κάνουμε αυτό το ταξίδι όλοι μαζί, ας γνωριστούμε λίγο καλύτερα.»
(Τα μέλη της ομάδας, ακόμη και να γνωρίζονται μεταξύ τους, γνωρίζονται ξανά, μαθαίνοντας νέα στοιχεία για τους άλλους).

Ο συντονιστής κολλάει από πριν στον τοίχο χαρτί του μέτρου.

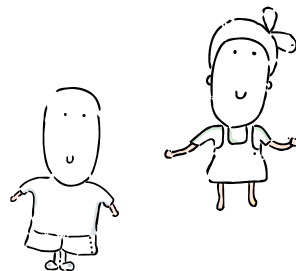
Ξεκινάει τη δραστηριότητα. Με τη βοήθεια ενός μέλους της ομάδας, ο συντονιστής αποτυπώνει στο χαρτί του μέτρου το περίγραμμά του, γράφει μέσα σε αυτό το όνομά του και ένα δικαίωμα που θεωρεί σημαντικό για τον ίδιο.

Ακολουθούν και τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας ανά δύο.¹

Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Βλέπετε ομοιότητες και διαφορές;
- Ποια δικαιώματα αναφέρθηκαν;
- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;

2η δραστηριότητα - «Προσδοκίες» - Διάρκεια 15΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι να διατυπώσουν τα μέλη της ομάδας τις προσδοκίες τους από το πρόγραμμα, από ένα ταξίδι αναζήτησης των δικαιωμάτων τους.

(Έχουμε κολλημένο στον τοίχο τον παγκόσμιο χάρτη).

Ο συντονιστής δίνει στα μέλη της ομάδας από ένα εισιτήριο όπου ο καθένας γράφει τι περιμένει από την όλη διαδικασία. Με τι θα ήταν ευχαριστημένος στο τέλος του ταξιδιού;

Στη συνέχεια ο καθένας κολλάει το εισιτήριό του στο χάρτη.

Όλα τα μέλη της ομάδας όρθια, κάτω από το χάρτη, διαβάζουν τις προσδοκίες.

Ο συντονιστής δίνει διευκρινήσεις, αν οι στόχοι του ταξιδιού συνδέονται με τις προσδοκίες των μελών, τι μπορεί να επιτευχθεί και τι όχι.

3η δραστηριότητα - «Ταξιδιωτικός οδηγός / Κανόνες» - Διάρκεια 30΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη να διαμορφώσουν κανόνες καλής λειτουργίας της ομάδας.

Χωρίζουμε την ομάδα σε πέντε μικρότερες ομάδες, μοιράζοντας χαρτάκια από τις πέντε ηπείρους που υπάρχουν παρακάτω. Όσοι έχουν την ίδια ήπειρο δημιουργούν μία ομάδα.

Συντονιστής: « Διαμορφώστε έναν ταξιδιωτικό οδηγό. Συζητήστε και καταγράψτε κανόνες που θα διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της ομάδας και την επίτευξη του στόχου της καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού.»

Οι ομάδες καταγράφουν τους κανόνες που θα διασφαλίσουν την ομαλή έκβαση του «ταξιδιού» και την επίτευξη του στόχου.

Η κάθε ομάδα ανακοινώνει- παρουσιάζει με το δικό της τρόπο τι έγραψε στον ταξιδιωτικό οδηγό.

Μετά συζητάμε όλοι μαζί και βγάζουμε έναν κοινό οδηγό συνύπαρξης, τον οποίο δεσμευόμαστε να ακολουθήσουμε.

Σημ. για το συντονιστή. Ο συντονιστής μπορεί και ο ίδιος να θέσει κανόνες. Αν δεν ειπωθούν κάποιοι κανόνες τους φέρνει για συζήτηση. Όπως: τακτικότητα συμμετοχής, δικαίωμα να συμμετέχει κανείς με το δικό του τρόπο, εχεμύθεια κλπ.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5΄

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μια σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»*

«Την επόμενη φορά θα ξεκινήσουμε το ταξίδι. Ο πρώτος μας σταθμός είναι η Βενετία.»

* Καλό θα είναι όλοι να πουν κάτι.

Lose something?

E-ticketing guarantees no lost tickets

We're leading the evolution towards
self-service check-in and E-ticketing.
Faster, easier, smarter. For you.

The International Air Transport Association
IATA Simplifying the Business

www.iata.org

NEED EXPOSURE?
We work to increase brand visibility
and maximize the effectiveness of your advertising.

2η ενότητα: Βενετία - "Δικαίωμα στον Ελεύθερο χρόνο"

Άρθρο 31

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να συνειδητοποιήσουν πόσο ελεύθερο χρόνο διαθέτουν.
- ✓ Να κατανοήσουν τις επιθυμίες - ανάγκες τους σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο τους.
- ✓ Να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους διάθεσης του ελεύθερου χρόνου.

Υλικά:

- Μαρκαδόροι
- Χαρτόνια
- Μπουκάλι
- Ψαλίδι

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Φωτοτυπίες κύκλων
- Πρότυπο σχέδιο γόνδολας
- Άρθρο της σύμβασης
- Ιταλικό τραγούδι

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 20'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να συνειδητοποιήσουν πόσο ελεύθερο χρόνο διαθέτουν.

Βρισκόμαστε στον πρώτο μας σταθμό, στη Βενετία, στην Πλατεία του Άγιου Μάρκου. Γύρω - γύρω πετούν περιστέρια. Ένα περιστέρι πλησιάζει την ομάδα και δίνει ένα μήνυμα στο συντονιστή. Ο συντονιστής διαβάζει το μήνυμα - οδηγία:

«Τον ελεύθερο σου χρόνο αναζήτησε, πού είναι το παιχνίδι και η διασκέδαση κοίταξε.
Ένα έχω να σου πω: το μεγάλο ρολόι σε φέτες αν χωρίσεις την απάντηση μπορεί και να γνωρίσεις»

Ο συντονιστής αφού μοιράσει από μια φωτοτυπία με δύο κύκλους ζητάει από κάθε μέλος της ομάδας, δουλεύοντας στον πρώτο κύκλο και χωρίζοντάς τον σε φέτες, να καταγράψει το χρόνο που διαθέτει για τις διάφορες ασχολίες του μέσα σε ένα εικοσιτετράωρο.

Στη συνέχεια, αφού παρατηρήσει ο καθένας πώς κατανέμει το χρόνο του κατά τη διάρκεια της ημέρας, καλείται από το συντονιστή να σημειώσει στον άλλο κύκλο πώς θα ήθελε να διαθέτει το χρόνο του στο εικοσιτετράωρο του.

Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια.

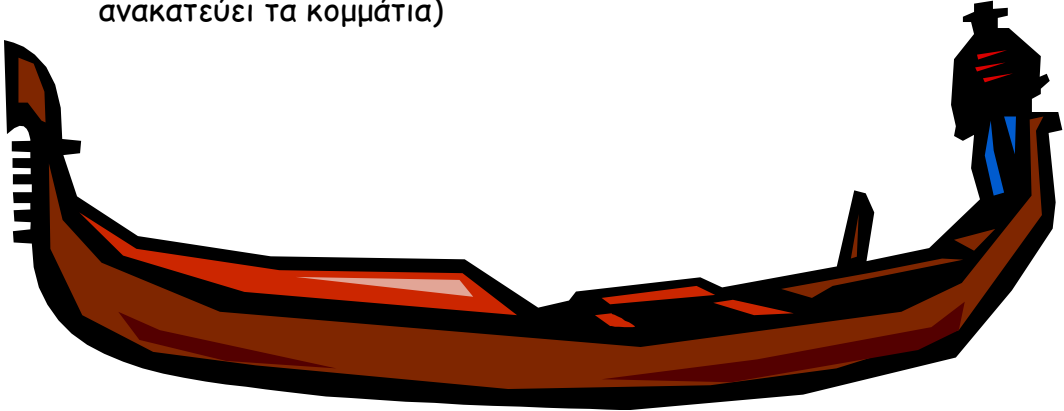
Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- 1) Βλέπετε διαφορές στους δύο κύκλους;
- 2) Έχετε ελεύθερο χρόνο; Τι αποτελεί για εσάς ελεύθερο χρόνο;
- 3) Έχουμε δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο ή θεωρούμε ότι μας καθυστερεί από τις άλλες δραστηριότητες μας;
- 4) Τι μπορούμε να κάνουμε ώστε να απολαμβάνουμε τον ελεύθερο χρόνο μας με τον τρόπο που θέλουμε;

2η δραστηριότητα - Οι γόνδολες - Διάρκεια 40´

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να κατανοήσουν τις επιθυμίες - ανάγκες τους και τα όρια που τίθενται σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο τους.

(Προετοιμασία: Ο συντονιστής φτιάχνει με χαρτόνι, χρησιμοποιώντας το σχέδιο που δίνεται, μια γόνδολα για κάθε δύο μέλη της ομάδας και την κόβει στη μέση, με διαφορετικό τρόπο κάθε φορά. Στη συνέχεια ανακατεύει τα κομμάτια)

Συντονιστής: «Για να δούμε λοιπόν πώς μπορούμε να περάσουμε τον ελεύθερο χρόνο μας εδώ στη Βενετία. Μια που το μεταφορικό μέσο εδώ είναι οι γόνδολες, ας τις πάρουμε για να δούμε πού θα πάμε»

Το κάθε μέλος παίρνει μισή γόνδολα και γράφει σ' αυτήν πώς θα ήθελε να περάσει αυτή τη μέρα στη Βενετία. 1) Πού θα ήθελε να πάει; 2) Με ποιους θα ήθελε να είναι;

Στη συνέχεια, το κάθε μέλος αναζητά ποιος έχει το άλλο μισό κομμάτι της γόνδολας. Σχηματίζονται έτσι ζευγάρια και αφού περιγράψει ο ένας στον άλλον πώς θα ήθελε να περάσει τη μέρα του, συζητάνε και καταγράφουν πού θα ήθελαν να πάνε κινούμενοι ως ζευγάρι.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- 1) Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- 2) Τι απόφαση πήρατε;
- 3) Πώς πάρθηκε η απόφαση;
- 4) Είναι ικανοποιημένες και οι δύο πλευρές;
- 5) Μπορούμε και στην πραγματική ζωή να κάνουμε τελικά αυτό που θέλουμε σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο μας; Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν το πώς θα διαθέσουμε τον ελεύθερο μας χρόνο;

3η δραστηριότητα - Διάρκεια 10΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους διάθεσης του ελεύθερου χρόνου.

(Χρησιμοποιούμε μουσική από ιταλικό τραγούδι)

Συντονιστής: «Θα βάλουμε μουσική, μόλις κλείνω την μουσική το πρώτο ζευγάρι που είναι κοντά μου θα λέει με λίγα λόγια πώς θα ήθελε να περνάει τον ελεύθερο χρόνο του»

Όλες οι γόνδολες, ανά ζευγάρια, κινούνται υπό τους ήχους της μουσικής. Ο συντονιστής κλείνει τη μουσική και το πρώτο ζευγάρι που είναι κοντά του λέει δυνατά πώς θέλει να περνάει τον ελεύθερο χρόνο του: «**Θέλω...**», ξεκινάει ξανά η μουσική, το ίδιο γίνεται και με το δεύτερο ζευγάρι κ.ο.κ.

Όταν τελειώσουν όλοι, ο συντονιστής λέει ότι το ταξίδι τους έφτασε σήμερα στο τέλος του και η θάλασσα της Βενετίας έχει φέρει στην ομάδα το άρθρο της σύμβασης που αφορά τον ελεύθερο χρόνο.

Είναι το πρώτο άρθρο των δικαιωμάτων που κατακτά η ομάδα!

Κλείσιμο - Διάρκεια 5΄

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μια σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

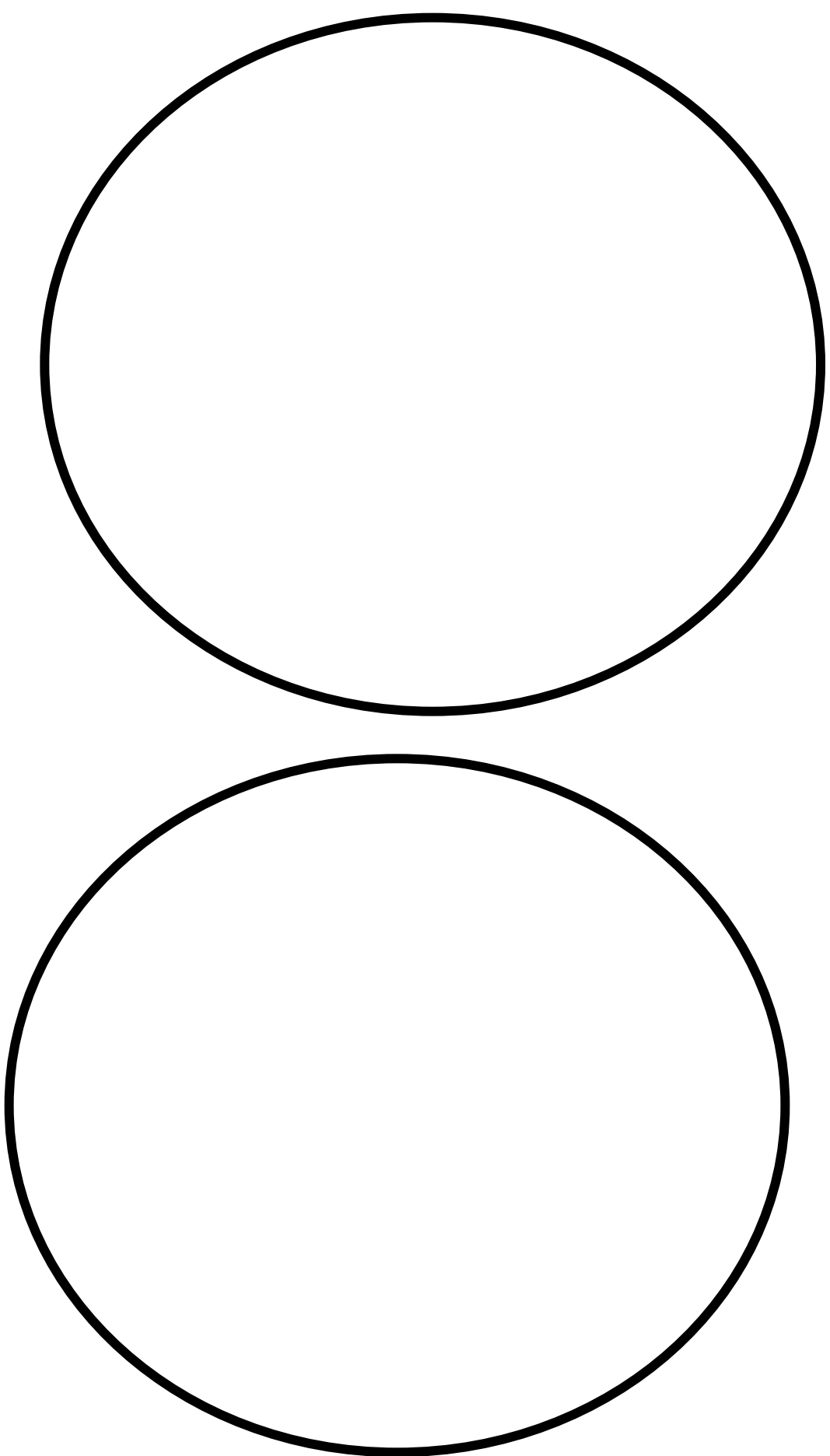
«Την επόμενη φορά θα πάμε στο Λονδίνο.»

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Άρθρο 31

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί το δικαίωμα στην ανάπαυση και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται και προάγουν το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει πλήρως στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και ενθαρρύνουν την προσφορά κατάλληλων και ίσων ευκαιριών για πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

3η ενότητα: Λονδίνο - "Δικαίωμα στην Ισότητα"

Στόχοι

Άρθρο 2

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να κατανοήσουν την έννοια της ισότητας.
- ✓ Να προβληματιστούν για τις συνθήκες ζωής των παιδιών από διάφορες χώρες του κόσμου.
- ✓ Να αναζητήσουν τρόπους για την προάσπιση της ισότητας.

Υλικά:

- Μαρκαδόροι
- Χαρτί του μέτρου
- Κόλλες σέλερ
- Ψαλίδια
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Κάρτες με πίνακες
- Φωτογραφίες
- Άρθρο της σύμβασης

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 40'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να προσεγγίσουν την έννοια της ισότητας.

Συντονιστής: «Αυτή τη φορά βρισκόμαστε στο Λονδίνο, στην Tate Gallery, μια πινακοθήκη που φιλοξενεί έργα πολλών καλλιτεχνών. Ας φτιάξουμε λοιπόν και εμείς κάποιους πίνακες με θέμα την ισότητα.»

Ο συντονιστής χωρίζει την ομάδα σε μικρότερες ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων.*

Η κάθε ομάδα καλείται να ζωγραφίσει έναν πίνακα με θέμα την ισότητα.

BRITAIN
TATE

MODERN
TATE

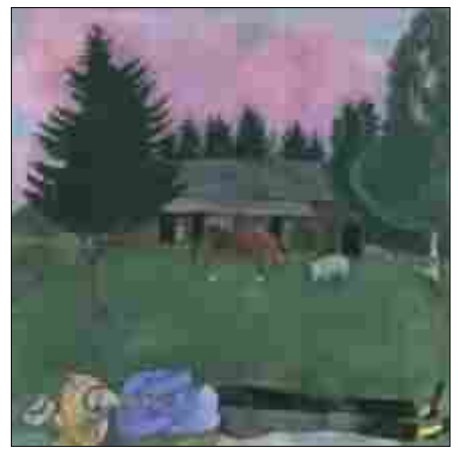
* Ο χωρισμός σε ομάδες μπορεί να γίνει με τον εξής τρόπο:

Ο συντονιστής εκτυπώνει, ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων, καρτέλες με τους παρακάτω πίνακες. Αν τα μέλη της ομάδας είναι είκοσι και θέλει να γίνουν τέσσερις ομάδες εκτυπώνει τέσσερις ίδιους πίνακες επί πέντε φορές τον καθένα. Στη συνέχεια δίνει από μια καρτέλα στον καθένα. Όσοι έχουν τον ίδιο πίνακα σχηματίζουν μια ομάδα.

Στη συνέχεια παρουσιάζει η κάθε ομάδα το έργο της και γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

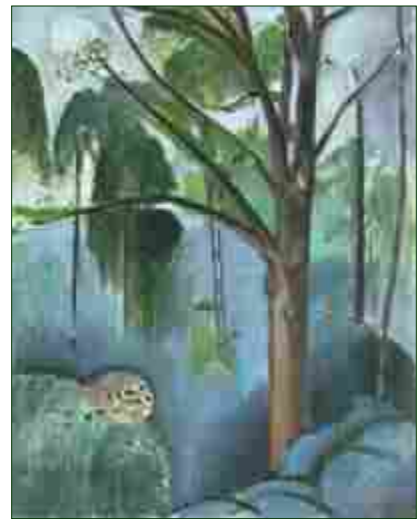
- Πώς διαλέξατε αυτό το θέμα;
- Τι μήνυμα θέλετε να δώσετε;
- Πώς ήταν η συνεργασία σας;
- Είσατε ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα;
- Τι λένε οι άλλες ομάδες;
- Τι εννοούμε τελικά με τον όρο ισότητα;

Marc Chagall, *The Poet Reclining*

Chagall, *The Blue Circus*

Henri Matisse, *L'Etang de Trivaux*

Paul Cezanne, *The Gardener Vallier*

Wassily Kandinsky, *Swinging*

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 45΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να προβληματιστούν για τις συνθήκες ζωής των παιδιών σε διάφορες χώρες του κόσμου.

BBC

(Προετοιμασία: Τοποθετούμε στο κέντρο του χώρου είκοσι φωτογραφίες που απεικονίζουν παιδιά από διάφορες χώρες. Επιπλέον φωτογραφίες μπορούμε να συλλέξουμε από εφημερίδες και περιοδικά ή μπορούμε να προτείνουμε στα ίδια τα παιδιά να αναζητήσουν και να φέρουν.)

Συντονιστής: «Είμαστε στο σταθμό του BBC και καλούμαστε να ετοιμάσουμε τις ειδήσεις. Στο χώρο είναι τοποθετημένες φωτογραφίες που απεικονίζουν παιδιά από διάφορες χώρες του κόσμου. Προτείνω να σηκωθούμε και να τις δούμε για λίγο. Διαλέξτε ο καθένας από μια φωτογραφία και καθίστε στις ομάδες που ήσασταν και πριν. Αφού συζητήσετε, γράψτε ένα κείμενο και ετοιμάστε, η κάθε ομάδα, το δικό της δελτίο ειδήσεων. Μετά την προετοιμασία αποφασίστε πώς θα το εκφωνήσετε.»

Στη συνέχεια η κάθε ομάδα κάνει τη δική της παρουσίαση.

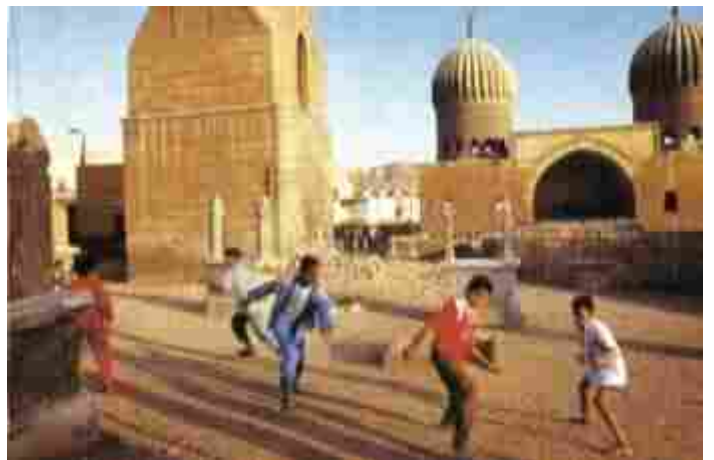
Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Τι μάθατε για την κατάσταση των παιδιών στον κόσμο;
- Εντοπίσατε διακρίσεις;
- Οι συνθήκες ζωής των παιδιών είναι ίδιες στις διάφορες χώρες του κόσμου;
- Έχουν τα παιδιά ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, την υγεία, την ψυχαγωγία;
- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 20'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να μπορέσουν να κατανοήσουν ότι μπορούν να συμβάλλουν με τον τρόπο τους στην προώθηση της ισότητας.

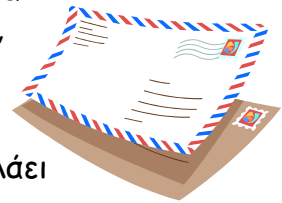
Συντονιστής: (Μοιράζει χαρτιά και μαρκαδόρους στα μέλη της ομάδας).

«Ας κατασκευάσει ο καθένας από μια κάρτα. Μπορείτε να γράψετε τις προτάσεις σας για το πώς είναι δυνατό να επιτευχθεί η ισότητα και να εξαλειφθούν οι διακρίσεις.

Σκεφτείτε πού θα ήταν πιο αποτελεσματικό να τις στείλετε».

Παρουσίαση της κάθε κάρτας στην ολομέλεια.

Τα μέλη της ομάδας αποφασίζουν όλα μαζί τι θα κάνουν τις κάρτες ή τι θα κάνουν με τις προτάσεις τους. (Ευκαιρία για ανάληψη δράσης: Για παράδειγμα, να γράψουν ένα σχετικό άρθρο στην τοπική εφημερίδα, ή να βγάλουν φωτογραφίες έχοντας ως θέμα την ισότητα, τις διακρίσεις κλπ.)

Καθώς τα μέλη της ομάδας γράφουν τις κάρτες, ο συντονιστής κολλάει στον τοίχο το άρθρο για την ισότητα.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μια σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

«Την επόμενη φορά θα βρεθούμε στην Κωνσταντινούπολη»

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Άρθρο 2

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνικιστικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης ή κύρωσης, βασισμένης στη νομική κατάσταση, στις δραστηριότητες, στις εκφρασμένες απόψεις ή στις πεποιθήσεις των γονέων του, των νόμιμων εκπροσώπων του ή των μελών της οικογένειάς του.

4η ενότητα: Κωνσταντινούπολη - "Δικαίωμα στην Προστασία της ιδιωτικής ζωής"

Άρθρο 16

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να προβληματιστούν σε σχέση με την ιδιωτική ζωή.
- ✓ Να συνειδητοποιήσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να παραβιάζεται η ιδιωτική ζωή στην καθημερινότητά τους (στην οικογένεια, στο σχολείο κ.α.).
- ✓ Να αναζητήσουν τρόπους προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Υλικά:

- Μαρκαδόροι
- Κόλλες του μέτρου
- Ψαλίδι
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Φωτοτυπίες κλειδιών
- Άρθρο της σύμβασης

Είμαστε στην Κωνσταντινούπολη,

σε ένα μεγάλο παλάτι.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να συνειδητοποιήσουν τι αποτελεί γι' αυτά ιδιωτική ζωή

Συντονιστής: «Βρισκόμαστε σ' ένα παλάτι της Πόλης με πολλά δωμάτια. Θα δώσω στον καθένα από εσάς ένα κλειδί το οποίο ανοίγει ένα δωμάτιο.»

Ο συντονιστής δίνει από μία μεγάλη κόλλα στο κάθε μέλος της ομάδας και ένα κλειδί που συμβολικά κλείνει το δωμάτιό του.

«Ο καθένας θα καταγράψει ή θα ζωγραφίσει στην κόλλα ό,τι θεωρεί πως αποτελεί μέρος του προσωπικού του χώρου. Αφού τελειώσει, "κλειδώνει" το δωμάτιο ώστε να μην μπορεί κανείς να μπει μέσα και στη συνέχεια τοποθετεί κάτω την κόλλα του διπλωμένη.»

Συζήτηση στην ολομέλεια:

Ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Θέλει κάποιος να μας δείξει τι έχει το δωμάτιο του;
- Τι είναι για σας «ιδιωτικό»;
- Γιατί έχει σημασία ο καθένας από μας να διαθέτει τον ιδιωτικό του χώρο;
- Τι σημαίνει να παραβιάζει κάποιος το χώρο μας, να ανοίγει την πόρτα του δωματίου;
- Πώς αισθανόμαστε όταν παραβιάζεται ο ιδιωτικός μας χώρος;

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 40΄

Στόχος της δραστηριότητας είναι να συνειδητοποιήσουν τα μέλη της ομάδας τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να παραβιάζεται η ιδιωτική ζωή στην καθημερινότητά τους (στην οικογένεια, στο σχολείο κ.α.).

Συντονιστής: « Πώς όμως μπορεί να παραβιαστεί η ιδιωτική ζωή; Αφού χωριστείτε σε μικρές ομάδες, συζητήστε για το πώς παραβιάζεται η ιδιωτική ζωή, στην οικογένεια, στο σχολείο, ή σε οποιαδήποτε πτυχή της ζωής μας.»

«Δώστε ο καθένας παραδείγματα, περιγράψτε ένα γεγονός παραβίασης, διαλέξτε ένα από αυτά και δραματοποιείστε το».

- Παρουσίαση.
- Σχολιασμός στην ολομέλεια.

Ο χωρισμός σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων θα μπορούσε να γίνει με βάση πέντε διαφορετικά μέρη της πόλης.

Σε πέντε γωνίες του χώρου δίνουμε ονόματα πέντε σημείων της Κωνσταντινούπολης : Αγία Σοφία, Πλατεία Ταξίμ, Πύργος του Γαλατά, Μπλε Τζαμί, Αιγυπτιακή Αγορά. Τα πέντε πρώτα παιδιά που θα επιλέξουν την ίδια τοποθεσία αποτελούν μια ομάδα.

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 15΄

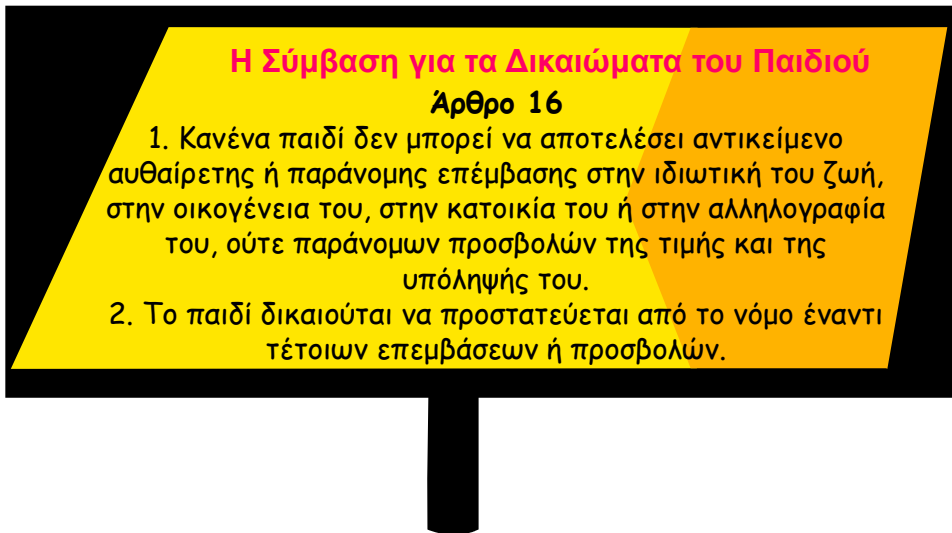
Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναζητήσουν τα μέλη της ομάδας τρόπους προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Σημ: Τα μέλη παραμένουν στις ομάδες που ήταν στη 2^η δραστηριότητα.

Συντονιστής: «Η κάθε ομάδα καλείται να κατασκευάσει ένα πανό (ή μία αφίσα) στο οποίο αναγράφονται συνθήματα, μηνύματα κλπ. που να δηλώνουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική ζωή»

Καθώς τα μέλη της ομάδας κατασκευάζουν τα πανό ο συντονιστής «ανεβάζει» ένα πανό στο οποίο αναγράφεται το Άρθρο 16 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και το οποίο αναφέρεται στην ιδιωτική ζωή.

- Παρουσίαση στην ολομέλεια
- Σχολιασμός

Κλείσιμο - Διάρκεια 5΄

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα. Την επόμενη φορά θα ταξιδέψουμε στο Μπουένος Άιρες»

Σημείωση για το συντονιστή: Ένα επιπλέον ζήτημα που μπορεί να συζητηθεί είναι σε σχέση με το άρθρο 19. Τι γίνεται σε περιπτώσεις κακοποίησης; Υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των δικαιωμάτων;

5η ενότητα: Μπουένος Άιρες - "Δικαίωμα στη Φροντίδα και Προστασία"

Άρθρα 18 και 19

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να κατανοήσουν τις ανάγκες τους για φροντίδα και προστασία.
- ✓ Να διερευνήσουν τρόπους εξασφάλισης της φροντίδας και προστασίας.
- ✓ Να ευαισθητοποιηθούν στην παροχή φροντίδας και προστασίας σε περίπτωση κακοποίησης.

americalatina

Συντονιστής: «Αυτή τη φορά βρισκόμαστε στο Μπουένος Άιρες, στην πρωτεύουσα της Αργεντινής.»

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 20'

Στόχος της δραστηριότητας είναι η άσκηση στη μη λεκτική επικοινωνία και στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης.

Χωρισμός σε ζεύγη. Ο συντονιστής γράφει σε χαρτάκια τα ονόματα των μελών. Σε ένα κουτί βάζει τα ονόματα των αγοριών και σε ένα άλλο τα ονόματα των κοριτσιών. Δύο μέλη της ομάδας τραβάνε ένα χαρτάκι από το κάθε κουτί και σχηματίζεται ένα ζευγάρι. Συνεχίζουμε με τον ίδιο τρόπο. Αν περισσέψουν ονόματα του ίδιου φύλου σχηματίζονται ζευγάρια του ίδιου φύλου. Αν ο αριθμός των μελών είναι μονός συμμετέχει και ο συντονιστής.

Συντονιστής: «Με ένα μαντήλι ο ένας κλείνει τα μάτια του άλλου. Ο Α οδηγεί σύμφωνα με τους ήχους της μουσικής και ο Β ακολουθεί.»

Βάζουμε μουσική - ταγκό.

Μετά από τρία λεπτά της μουσικής ο συντονιστής σταματάει τη μουσική και γίνεται αλλαγή. Οδηγεί ο Β και ακολουθεί ο Α με κλειστά τα μάτια.²

Στην ολομέλεια τα μέλη της ομάδας συζητάνε για το πώς τους φάνηκε η δραστηριότητα.

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να αναγνωρίσουν τις ανάγκες τους για φροντίδα και προστασία.

Παίρνουμε κόλλες Α4 τεσσάρων ή πέντε χρωμάτων ανάλογα με τον αριθμό των μελών της ομάδας.

Το κάθε μέλος διαλέγει από μία κόλλα.

Συντονιστής: «Ο καθένας θα φτιάξει μια δική του βεντάλια, κάνοντας πτυχές- πτυχές τη χρωματιστή κόλλα που διαθέτει. Σε κάθε πτυχή της βεντάλιας γράφει, αφού σκεφτεί τι είναι αυτό που χρειάζεται, βασικές ανάγκες της ζωής του.

Αφού γράψει όσες ανάγκες σκεφτεί, στην άλλη πλευρά της σελίδας, καταγράφει απέναντι από την κάθε ανάγκη, ποιος μπορεί να τον βοηθήσει ώστε αυτή να καλυφθεί.»

Χωρισμός σε ομάδες: Όσοι έχουν το ίδιο χρώμα κόλλας σχηματίζουν μία ομάδα.

Στις μικρές ομάδες τα μέλη συζητάνε και ενημερώνονται για το τι έγραψε ο καθένας. Μετά φτιάχνουν όλοι μαζί μία μεγάλη βεντάλια, σε χαρτί του μέτρου, στην οποία καταγράφουν τις ανάγκες που ιεραρχούν ως πιο σημαντικές.

Παρουσίαση - Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Ποιες είναι οι πιο κοινές ανάγκες που καταγράψατε;
- Ποιος μπορεί να συμβάλλει ώστε να καλυφθούν;
- Ποιος έχει την ευθύνη για τη φροντίδα των ανηλίκων;
- Τι μπορεί να κάνει το ίδιο το άτομο για την κάλυψη των αναγκών του;
- Πώς ήταν η συνεργασία σας;

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να ευαισθητοποιηθούν στην παροχή φροντίδας και προστασίας σε περίπτωση κακοποίησης.

Οι ομάδες συνεχίζουν να δουλεύουν με την ίδια σύνθεση.

Ο συντονιστής προετοιμάζει τέσσερα χαρτάκια με τους ρόλους μέσα από τους οποίους τα μέλη καλούνται να μελετήσουν μια ιστορία.

Η μία ομάδα θα πάρει το ρόλο του Γιάννη, η άλλη των συμμαθητών του, η επόμενη των καθηγητών του και άλλη μία των γειτόνων του.

Κάθε ομάδα διαλέγει ένα χαρτάκι και απαντάει στα ερωτήματα μέσα από το ρόλο της.

Ο συντονιστής δίνει στις ομάδες από μια φωτοτυπία της επόμενης σελίδας.

Παρουσίαση στην ολομέλεια - Συζήτηση

Σημ.1: Μετά την επεξεργασία των ερωτημάτων ο συντονιστής θα πρέπει να «βγάλει» τα μέλη της ομάδας από το ρόλο που είχαν ώστε να γενικευτεί η συζήτηση και να μη μείνει επικεντρωμένη στο συγκεκριμένο περιστατικό.

Σημ.2: Είναι σημαντικό να καταγραφούν κάποιες προτάσεις για παροχή βοήθειας, ώστε τα μέλη να μην καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι, ακόμη και σε δύσκολες περιπτώσεις παραμέλησης ή κακοποίησης ενός παιδιού.

Αν δεν καταγραφούν κάποιες λύσεις ο συντονιστής μπορεί να προτείνει ο ίδιος και να ενημερώσει για υπηρεσίες και φορείς προστασίας που υπάρχουν στην κοινότητα.

Η ιστορία του Γιάννη

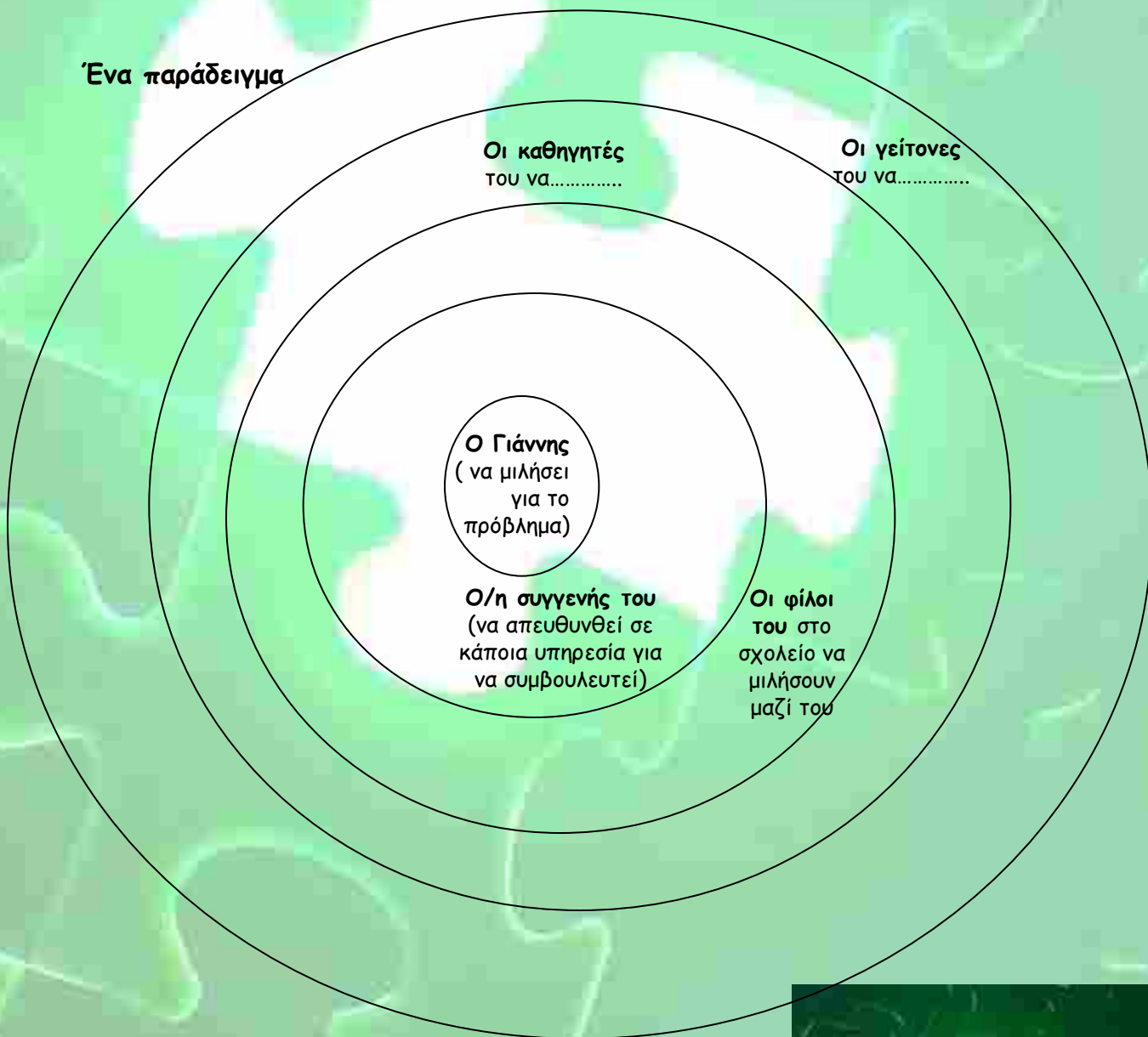
«Ο Γιάννης είναι 14 χρονών. Επαναλαμβάνει την Α΄ Γυμνασίου και φέτος. Κανένα μάθημα δεν του κινεί το ενδιαφέρον. Αν τον ρωτήσεις θα σου πει ότι βαριέται τα μαθήματα. Ούτε και άλλα ενδιαφέροντα έχει στο σχολείο. Από φίλους, έχει ελάχιστους καθώς δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής. Εξάλλου πολλές φορές η συμπεριφορά του είναι περίεργη. Πριν από μερικές μέρες μάλιστα εμφανίστηκε με το δεξί χέρι δεμένο. Είπε ότι έπεσε από το ποδήλατο, αλλά ένας συμμαθητής του, που είναι και γείτονας, λέει ότι συχνά ακούγονται καυγάδες από το σπίτι του και υποψιάζονται ότι οι γονείς του μάλλον τον χτυπάνε. Πάντως, είπε, του μιλάνε πολύ άσχημα»

Δείτε την ιστορία από την πλευρά τ... ..

- Πώς αισθάνεται αυτό το παιδί; Πώς συμπεριφέρεται;
- Πώς του συμπεριφέρονται οι άλλοι;
- Τι μπορεί να γίνει για να βοηθηθεί το παιδί;
- Τι μπορεί να κάνει το σχολείο και οι κοινωνικές υπηρεσίες;
- Τι μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι γύρω του;
- Τι μπορεί να κάνει το ίδιο το παιδί;

Στη συζήτηση στην ολομέλεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί το παρακάτω σχήμα και να συμπληρωθεί κατά την παρουσίαση των απαντήσεων των ομάδων, ώστε να φανεί ότι η παροχή φροντίδας μπορεί να είναι πολυεπίπεδη.

Ένα παράδειγμα

Άρθρο 18

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξασφάλιση της αναγνώρισης της αρχής, σύμφωνα με την οποία και οι δύο γονείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την ανατροφή του παιδιού και την ανάπτυξή του. Η ευθύνη για την ανατροφή του παιδιού και για την ανάπτυξή του ανήκει κατά κύριο λόγο στους γονείς, ή κατά περίπτωση, στους νόμιμους εκπροσώπους του. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί τη βασική τους μέριμνα.

Άρθρο 19

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανόμενης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονέων του ή του ενός από τους δύο, του ή των νομίμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί.

Επίσης σχετικά άρθρα:
Άρθρο 3, και Άρθρο 20

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μια σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

«Την επόμενη φορά θα επισκεφτούμε την Αλεξάνδρεια»

6η ενότητα: Αλεξάνδρεια - "Δικαίωμα στην Εκπαίδευση"

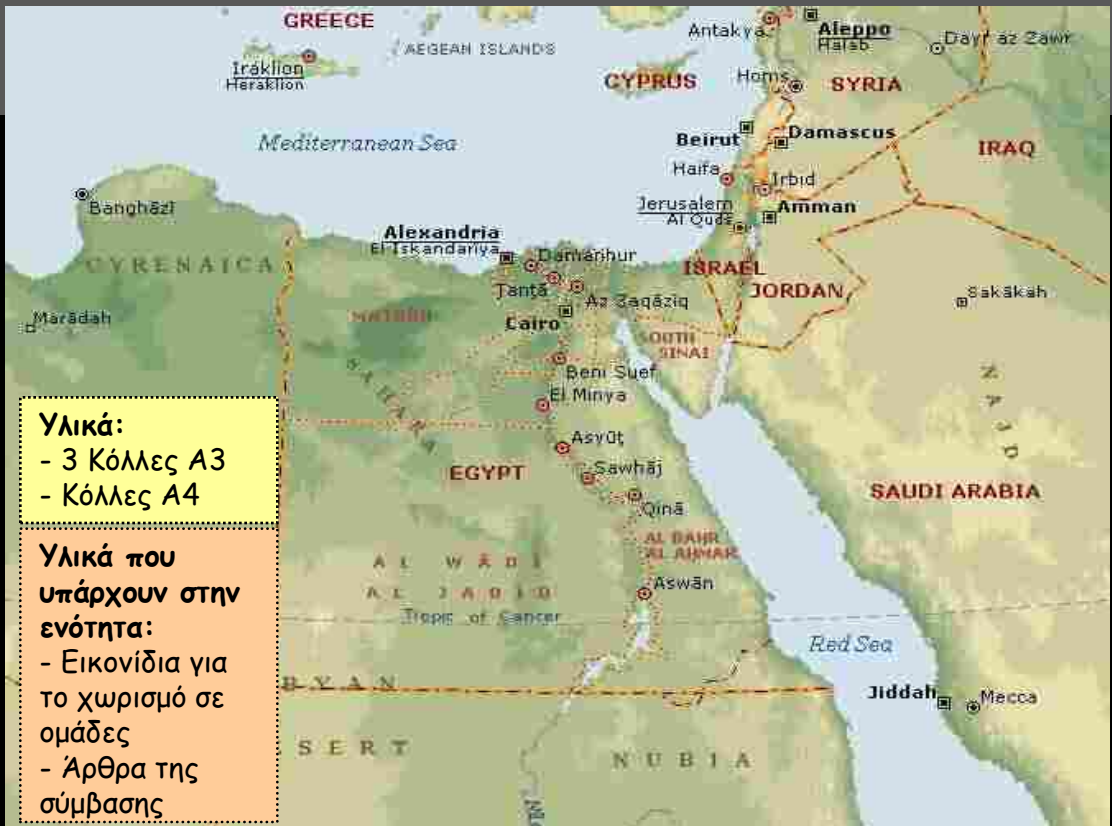
Άρθρα 28 και 29

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να αναγνωρίσουν την κατάσταση της εκπαίδευσης, έτσι όπως τη βιώνουν στο δικό τους σχολείο.
- ✓ Να οραματιστούν ένα σχολείο που θα τους αρέσει, θα τους εμπνέει και θα στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους.
- ✓ Να ενημερωθούν για τα άρθρα της σύμβασης που αφορούν στην εκπαίδευση.

Βρισκόμαστε στην Αίγυπτο, στην Αλεξάνδρεια.

Η ομάδα επισκέπτεται τη βιβλιοθήκη και θα ασχοληθεί με το δικαίωμα στην εκπαίδευση.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 25'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να αναγνωρίσουν την κατάσταση της εκπαίδευσης, έτσι όπως τη βιώνουν στο δικό τους σχολείο.

Ο συντονιστής γράφει σε τρία χαρτιά Α3 τις παρακάτω ερωτήσεις (ένα ερώτημα σε κάθε χαρτί): * Τι σου αρέσει να κάνεις στο σχολείο σου; * Τι είναι αυτό που σου αρέσει στο σχολείο σου; * Τι θέλεις να αλλάξει στο σχολείο σου;

Δίνει τη μία κόλλα σε ένα μέλος της ομάδας το οποίο γράφει γρήγορα μία πρόταση που απαντάει στο ερώτημα. Διπλώνει την κόλλα κάνοντας πτυχή που καλύπτει την απάντησή του και τη δίνει στον επόμενο κ.ο.κ. Μόλις γράψουν οι πρώτοι, δίνει το δεύτερο χαρτί με το ερώτημα και συνεχίζει με τον ίδιο τρόπο. Ομοίως γίνεται και με το τρίτο ερώτημα.

Ανάγνωση - σχολιασμός στην ολομέλεια.

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να οραματιστούν ένα σχολείο που θα τους αρέσει, θα τους εμπνέει και θα στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους.

Ο συντονιστής - αφού δώσει σε κάθε μέλος της ομάδας από ένα χαρτί Α4 - λέει:

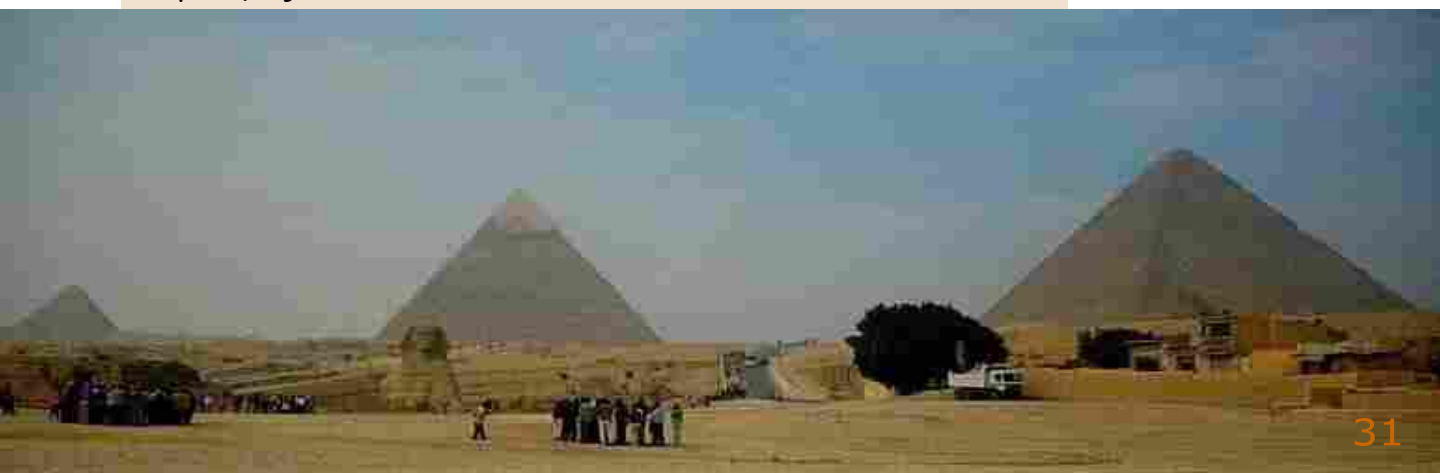
«Η Αίγυπτος είναι γνωστή σε όλο τον κόσμο για τον αρχαίο της πολιτισμό και ιδίως για τις πυραμίδες της. Ο καθένας σας έχει ένα χαρτί που θα αποτελέσει μια πλάκα για να φτιάξετε μια πυραμίδα. Την πυραμίδα της εκπαίδευσης. Στο χαρτί θα γράψετε μία πρόταση για το πώς το σχολείο μπορεί να γίνει ένας χώρος όπου οι μαθητές θα είναι ικανοποιημένοι, θα μαθαίνουν, θα χρησιμοποιούν τις ικανότητές τους, θα καλλιεργούν τα ενδιαφέροντά τους. Όταν καταγράψετε τις προτάσεις σας, θα τις αξιολογήσετε όλοι μαζί και θα κατασκευάσετε μία Πυραμίδα (οι κόλλες με τις προτάσεις θα αποτελούν τις πλάκες της πυραμίδας). Εσείς θα επιλέξετε ποιες προτάσεις θα είναι στη βάση, ποιες στη μέση, στην κορυφή κλπ. Μπορείτε επίσης να δώσετε ένα όνομα στην πυραμίδα σας»

Όταν κατασκευαστεί η πυραμίδα γίνεται η παρουσίασή της.

Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Με ποια σειρά τοποθετήσατε τις προτάσεις; Ποιο ήταν το σκεπτικό σας;
- Πήρατε τις αποφάσεις όλοι μαζί; Είναι κάποιος που πιστεύει ότι είχε μια πρόταση και δεν εισακούστηκε;
- Πώς σας φαίνεται το αποτέλεσμα;
- Μπορούν πράγματι οι προτάσεις αυτές να βοηθήσουν τους μαθητές να αισθάνονται ωραία στο σχολείο τους; Είναι ρεαλιστικές οι προτάσεις; Αφορούν όλους τους μαθητές;

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να ενημερωθούν για τα άρθρα της Σύμβασης που αφορούν στην εκπαίδευση και να προβληματιστούν σε σχέση με την πραγματικότητα.

Η ομάδα χωρίζεται σε τέσσερις ή πέντε υποομάδες. Εκτυπώνουμε αριθμό εικονιδίων ανάλογο με τον αριθμό των μελών. Όσοι έχουν την ίδια εικόνα σχηματίζουν μία ομάδα.

Ο συντονιστής δίνει στις ομάδες τα άρθρα 28 και 29 *. Καλεί τα μέλη να διαβάσουν τα άρθρα και να συζητήσουν: 1. Τη σχέση τους με την πραγματικότητα που βιώνουν στο σχολείο και 2. Τη σχέση των άρθρων με τις προτάσεις που έχουν κάνει στη 2η δραστηριότητα.

Παρουσίαση της δουλειάς των ομάδων - συζήτηση στην ολομέλεια

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Υπάρχει τήρηση των άρθρων της σύμβασης στο σχολείο μας;
- Γιατί είναι σημαντικά τα ζητήματα που θέτουν τα άρθρα για την εκπαίδευση;
- Με ποιους τρόπους μπορούν να γίνουν πράξη όσα προτείνει η σύμβαση; (Ποιος μπορεί να συμβάλλει;)

* Για να υπάρχει περισσότερος χρόνος επεξεργασίας μοιράζουμε τα άρθρα στις ομάδες. Η 1^η ομάδα παίρνει το 28.1., η 2^η ομάδα το 28.2 και το 28.3, η 3^η ομάδα το 29.1. Στις επόμενες ομάδες δίνουμε ξανά τα άρθρα που έχουν πάρει οι πρώτες.

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Άρθρο 28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών:
  - α) Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.
  - β) Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάφορων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.
  - γ) Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.
  - δ) Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.
  - ε) Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.
3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαβητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χώρων.

Άρθρο 29

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί:
  - α) Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.
  - β) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
  - γ) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις πολιτιστικές του αξίες, καθώς και του σεβασμού του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από το δικό του.
  - δ) Στην προετοιμασία του παιδιού για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνικιστικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.
  - ε) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.
2. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου ή του άρθρου 28 δεν μπορεί να ερμηνευτεί με τρόπο που να θίγει την ελευθερία των φυσικών ή νομικών προσώπων για τη δημιουργία και τη διεύθυνση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπό τον όρο ότι θα τηρούνται οι εκφρασμένες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αρχές και ότι η παρεχόμενη στα ιδρύματα αυτά εκπαίδευση θα είναι σύμφωνη με τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα έχει ορίσει το Κράτος.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

«Την επόμενη φορά θα ταξιδέψουμε στο Πεκίνο».

7η ενότητα: Πεκίνο - "Δικαίωμα στην Ελευθερία έκφρασης και γνώμης"

Άρθρο 12 και 13

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να αντιληφθούν ότι έχουν το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης σε οποιοδήποτε θέμα τους αφορά.
- ✓ Να συνειδητοποιήσουν το κατά πόσο έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους στην καθημερινότητά τους.
- ✓ Να αναζητήσουν τρόπους έκφρασης της γνώμης τους.

Στόχοι

Υλικά:

- 2 Μαντήλια
- Χαρτιά A4
- Χαρτί του μέτρου
- Μαρκαδόροι
- Ψαλίδια
- Κόλλα
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Μάσκα δράκου
- Ιδεογράμματα
- Άρθρα της σύμβασης
- Κινέζικη μουσική

Βρισκόμαστε στο Πεκίνο, στην πρωτεύουσα μιας από τις μεγαλύτερες χώρες του κόσμου, την Κίνα. Όλα γύρω είναι μαγευτικά.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 15'

Στόχος της δραστηριότητας είναι η ενεργοποίηση των μελών και η συνειδητοποίηση του αποτελέσματος του ομαδικού πνεύματος και της συνεργασίας, μέσα από μια άσκηση που παραπέμπει στη χώρα.

Χρησιμοποιούμε κινέζικη μουσική.

«Κινέζικος δράκος» Χωρίζουμε την ομάδα στα δύο. Δημιουργούνται δύο υποομάδες. Όλοι είναι όρθιοι και ο καθένας πιάνεται πίσω από τον άλλο (όπως γίνεται στη γιάγκα). Ο πρώτος στη σειρά είναι το κεφάλι του δράκου και ο τελευταίος η ουρά του. Στον πρώτο μπορούμε να δώσουμε μία μάσκα με το κεφάλι του δράκου και στον τελευταίο ένα μαντήλι.

I. Το παιχνίδι ξεκινάει και το κεφάλι προσπαθεί να πιάσει την ουρά (διάρκεια 5 λεπτά).

II. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα δρα μαζί, κυνηγά και προσπαθεί να πιάσει την ουρά της άλλης ομάδας (διάρκεια 5 λεπτά).

Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Πώς σας φάνηκε;
- Πώς πήγε η ομάδα στις δύο παραλλαγές;
- Μπορέσατε να συντονιστείτε; Τι βοήθησε, τι δε βοήθησε;
- Ποιες ήταν οι δυσκολίες;
- Πότε λειτουργήσατε πιο καλά;
- Τι δυσκόλεψε τη συνεργασία;

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 45'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να μπορέσουν να διερευνήσουν κατά πόσο στην καθημερινότητά τους έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα την γνώμη τους.

Χωρίζουμε την ομάδα σε τέσσερις μικρές ομάδες χρησιμοποιώντας τέσσερα κινέζικα ιδεογράμματα.

Ο συντονιστής εκτυπώνει καρτελάκια με τα κινέζικα ιδεογράμματα τόσα όσα, και ο αριθμός των μελών της ομάδας. Όσοι έχουν το ίδιο καρτελάκι σχηματίζουν μια ομάδα. Γίνονται τέσσερις ομάδες.

幸

Τύχη

智

Σοφία

喜

Ευτυχία

愛

Αγάπη

Έχουμε δύο ιστορίες και δίνουμε μία σε κάθε ομάδα. Δηλαδή, οι ομάδες ανά δύο δουλεύουν την ίδια ιστορία.

Τα μέλη της ομάδας μοιράζονται τους ρόλους και ένα μέλος παίρνει το ρόλο του παρατηρητή. Οι ομάδες δραματοποιούν τις ιστορίες στο ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή, στα πλαίσια της ομάδας και όχι της ολομέλειας. Εάν υπάρχουν περισσότερα μέλη στην ομάδα απ' ότι οι ρόλοι, είναι δυνατό να υπάρξουν περισσότεροι παρατηρητές ή να αυξήσουμε τους ρόλους. Όταν θα ολοκληρωθούν οι δραματοποιήσεις θα γίνει συζήτηση στην ολομέλεια.

* Εάν θέλουμε, μπορεί κάποια ομάδα να παρουσιάσει στην ολομέλεια ό,τι έχει ετοιμάσει.

1^η ιστορία:

Βρισκόμαστε στο Πεκίνο μια ευχάριστη μέρα και ένα γκρουπ Ελλήνων ταξιδιωτών περιηγείται στα αξιοθέατα. Η ομορφιά και η μεγαλοπρέπεια των κτιρίων έχουν σαηνέψει τους περισσότερους επισκέπτες. Σε τέτοιο βαθμό μάλιστα έχει γοητευτεί μια οικογένεια από όσα βλέπει, ώστε έχει απομακρυνθεί από το υπόλοιπο γκρουπ εδώ και ώρα χωρίς να το καταλάβει. Κάποια στιγμή ένα μέλος της οικογένειας αντιλαμβάνεται τι έχει συμβεί και ενημερώνει και τους άλλους. Η κατάσταση είναι δύσκολη καθώς κανείς συνταξιδιώτης δε φαίνεται πουθενά. Επίσης κανένας δεν μπορεί να θυμηθεί το όνομα του ξενοδοχείου. Συζητούν μεταξύ τους για το πώς πρέπει να κινηθούν.

Λίγα στοιχεία για τα μέλη της οικογένειας:

Πατέρας: 45 χρονών, πολιτικός μηχανικός, χαλαρός, συνεχίζει να χαζεύει τα κτίρια και είναι αισιόδοξος λέγοντας ότι μπορεί να χάθηκαν, αλλά είναι για λίγο.

Μητέρα: 42 χρονών, ιδιωτική υπάλληλος, αναγνωρίζει την κατάσταση και ψάχνει να βρει μια λύση.

Γιος: 15 χρονών, δεν ήθελε από την αρχή να συμμετάσχει σ' αυτό το ταξίδι. Με αυτήν όμως την εξέλιξη αρχίζει να χαμογελά και να αισθάνεται ότι αρχίζει η περιπέτεια.

Κόρη: 12 χρονών, είχε εντοπίσει από την αρχή την απομάκρυνσή τους από το γκρουπ, το επισήμανε αρκετές φορές, αλλά κανένας δεν την άκουγε.

Ο παρατηρητής παρατηρεί και καταγράφει τα ακόλουθα:

- ✓ Πώς επικοινωνούν τα άτομα μέσα στο ρόλο;
- ✓ Ποιος μιλάει περισσότερο;
- ✓ Ποιος προτείνει λύσεις;
- ✓ Ποιος παίρνει θέση;
- ✓ Ποιανού η γνώμη ακούγεται ή ποιανού δεν ακούγεται;
- ✓ Άλλες παρατηρήσεις

2^η ιστορία:

Ένα λύκειο από την Ελλάδα βρίσκεται σε δεκαήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στο Πεκίνο. Το σκηνικό στην Κίνα είναι τελείως διαφορετικό από αυτό της χώρας προέλευσης των μαθητών, όπως και η κουλτούρα, τα ήθη, και οι συμπεριφορές. Η σχολική εκδρομή βρίσκεται στην τέταρτη μέρα της και εκπρόσωπος του ξενοδοχείου καλεί τους υπεύθυνους καθηγητές της εκδρομής ώστε να διαμαρτυρηθεί έντονα για τις φθορές αγαματιδίων στο ξενοδοχείο από μαθητές και για την απώλεια κάποιων σερβίσιων από την τραπεζαρία.

Μετά από αυτή τη συνάντηση ο αρχηγός της εκδρομής ζητάει από όλους να συγκεντρωθούν για να συζητήσουν.

注意

Λίγα στοιχεία για τους πρωταγωνιστές:

Ο κύριος Ιωακείμης, διευθυντής του σχολείου και υπεύθυνος της εκδρομής: 50 χρονών, αυστηρός μα και δίκαιος. Έχει προσβληθεί πολύ από αυτό που συνέβη και ντράπηκε που ο εκπρόσωπος του ξενοδοχείου του απέδωσε ευθύνες με τρόπο δηκτικό.

Η κυρία Αλεξίου, υποδιευθύντρια του σχολείου, έχει καλή σχέση με τους μαθητές και «έπεσε» από τα σύννεφα με τη συμπεριφορά των παιδιών. Δεν περίμενε κάτι τέτοιο, άλλα είχαν συμφωνήσει φεύγοντας από την Ελλάδα.

Οι μαθητές:

Μανόλης, 17 χρονών, εκπρόσωπος του μαθητικού συμβουλίου. Πάντα επαναστάτης και έτοιμος να διαμαρτυρηθεί σε κάθε περίπτωση.

Κατερίνα, 16 χρονών, εκπρόσωπος του μαθητικού συμβουλίου. Το πνεύμα της λογικής, έχει επιχειρήματα για όλα και δε θα δεχτεί να αδικηθούν οι συμμαθητές της.

Χρήστος, 15 χρονών, εκπρόσωπος του μαθητικού συμβουλίου. Ο πιο μικρός από τους εκπροσώπους των μαθητών, για πρώτη φορά είναι μακριά από τους γονείς του και θέλει πολύ να χαρεί αυτή την ελευθερία.

Σημ.:Είναι δυνατό να προστεθούν και άλλοι ρόλοι καθηγητών και μαθητών.

Ο παρατηρητής παρατηρεί και καταγράφει τα ακόλουθα:

- ✓ Πώς αλληλεπιδρούν τα άτομα μεταξύ τους;
- ✓ Ποιος μιλάει;
- ✓ Ποιανού η γνώμη ακούγεται;
- ✓ Ποιος προτείνει λύσεις;
- ✓ Πώς παίρνονται οι αποφάσεις;
- ✓ Ποια επιχειρήματα ακούγονται για να στηριχθούν οι απόψεις;
- ✓ Άλλες παρατηρήσεις

Σημ. Εφόσον υπάρχει χρόνος και επιθυμία, μπορούν να παιχτούν οι ιστορίες στην ολομέλεια. Επίσης, μπορεί να «αξιοποιηθεί» μόνο η μία ιστορία από τις τέσσερις ομάδες.

Συζήτηση στην ολομέλεια και για τις δύο ιστορίες

- Αρχικά μιλάει ένας εκπρόσωπος της ομάδας και περιγράφει το τι έγινε. «Πάρθηκε απόφαση και ποια;»
- Ο παρατηρητής μιλάει για ό,τι παρατήρησε.
- Ο συντονιστής ζητάει από όλους να πουν πώς αισθάνθηκαν μέσα στο ρόλο τους.

Σημ. Ο συντονιστής θα πρέπει να «βγάλει» τα μέλη της ομάδας από το ρόλο που είχαν, έτσι ώστε η συζήτηση που θα ακολουθήσει να μπορεί να γενικευτεί και να μην επικεντρωθεί στα συγκεκριμένα περιστατικά μόνο.

Ο συντονιστής γενικεύει το θέμα της ελευθερίας γνώμης και έκφρασης.

«Κατά πόσο γίνεται πράξη το δικαίωμα αυτό στην οικογενειακή ζωή, στο σχολείο, στην κοινωνία γενικότερα. Ακούγεται η φωνή των παιδιών; Υπάρχουν θεσμοί που κατοχυρώνουν αυτό το δικαίωμα στο σχολείο;»

Σημ. Μπορεί να γίνει από τα παιδιά περαιτέρω έρευνα για το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης της γνώμης στο σχολείο. (Π.χ. Ρόλος και συμμετοχή των μαθητών, μαθητικές κοινότητες - κανόνες σχολείου κλπ.)

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 20'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να αναζητήσουν μη λεκτικούς τρόπους έκφρασης της γνώμης τους.

Τα μέλη συνεχίζουν να δουλεύουν στις ίδιες ομάδες της προηγούμενης δραστηριότητας.

Συντονιστής: «Βρισκόμαστε στην πλατεία Τιέν Αν Μεν, την κεντρική πλατεία του Πεκίνου. Μια πλατεία που στη νεώτερη ιστορία έχει συνδεθεί με τους αγώνες των νέων για ελευθερία.

Αυτή τη φορά καλείστε εσείς ως νέοι από την Ελλάδα, καθώς δε γνωρίζετε τη γλώσσα, να περάσετε στους περαστικούς το μήνυμα για την ανάγκη/ δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε όποιο τρόπο θέλετε: παντομίμα, ζωγραφική, κολάζ, χορό κ.α»

Σε παγωμένη εικόνα παρουσιάζει η κάθε ομάδα τη δουλειά της.

Ο συντονιστής μοιράζει στην ομάδα τα άρθρα.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

«Την επόμενη φορά θα βρεθούμε στη Νέα Υόρκη».

Άρθρο 12

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη εγγυώνται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητάς του.
2. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού, κατά τρόπο συμβατό με τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 13

1. Το παιδί έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών και ιδεών οποιοδήποτε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, υπό μορφή προφορική, γραπτή ή τυπωμένη, ή καλλιτεχνική ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής του.
2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι:
  - α) Για το σεβασμό των δικαιωμάτων και της υπόληψης των άλλων ή
  - β) Για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών.

8η ενότητα: Νέα Υόρκη - "Δικαίωμα στην Ταυτότητα"

Άρθρο 8

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να γνωρίσουν τη δική τους ταυτότητα και την ταυτότητα των άλλων.
- ✓ Να εκτιμήσουν τα στοιχεία της ταυτότητάς τους.
- ✓ Να σκεφτούν τρόπους διασφάλισης της ταυτότητάς τους.
- ✓ Να αναπτύξουν σεβασμό για την ταυτότητα των άλλων.

Υλικά:

- Χαρτί του μέτρου
- Μπογιές
- Μαρκαδόροι
- Ψαλίδια
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Κάρτες με στάσεις του μετρό
- Κάρτες με ρόλους
- Άρθρο της σύμβασης

Βρισκόμαστε στη Νέα Υόρκη, εκεί όπου συγκεντρώνονται άνθρωποι από όλα τα μέρη του κόσμου.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 15'

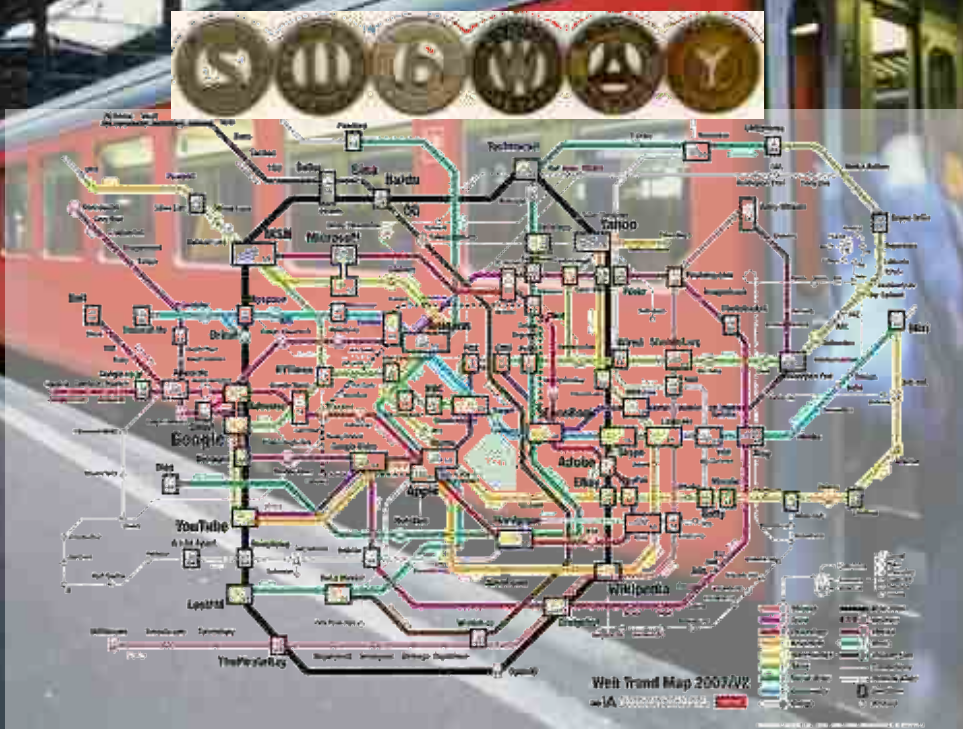
Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναγνωρίσουν τα μέλη της ομάδας στοιχεία της δικής τους ταυτότητας, στοιχεία της ταυτότητας των άλλων και να αποκτήσουν δεξιότητες ακρόασης.

Βρισκόμαστε στο μετρό της Νέας Υόρκης.

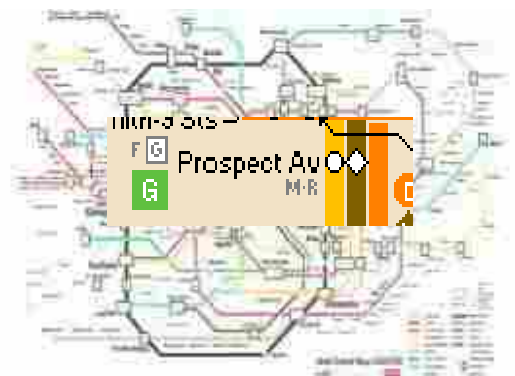
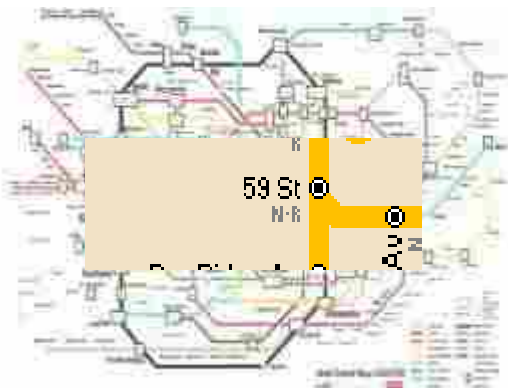
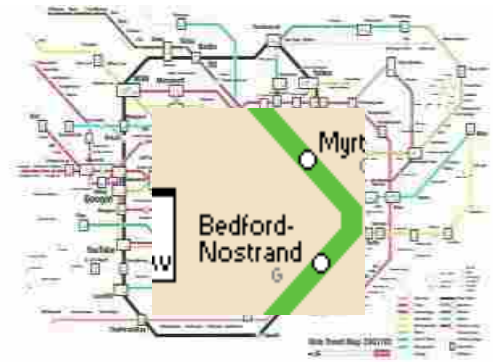
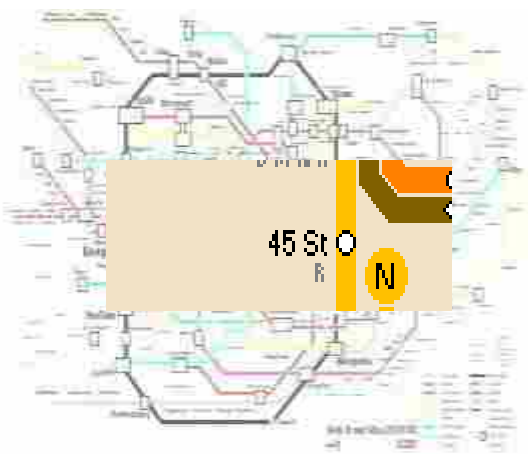
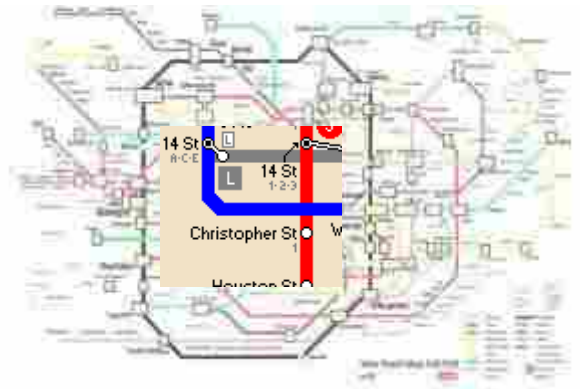
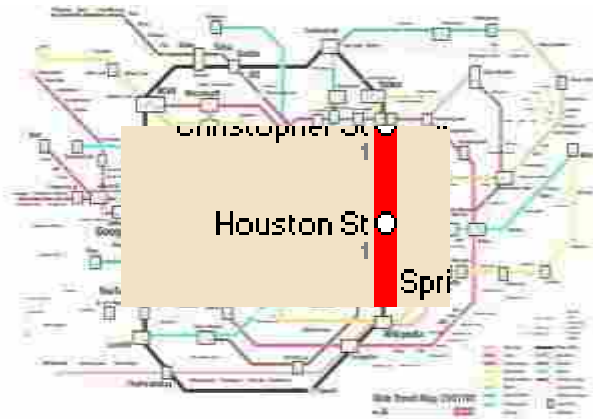
Η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε ζευγάρια.

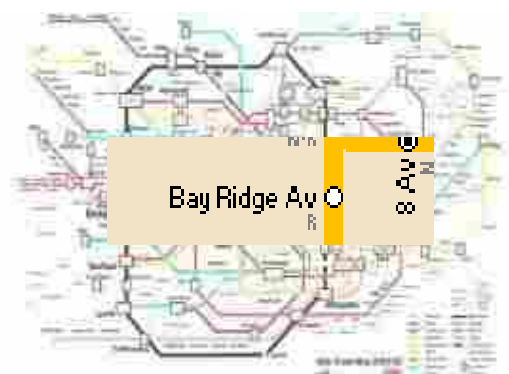
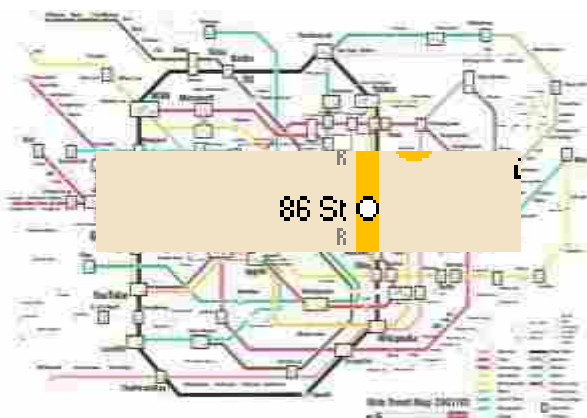
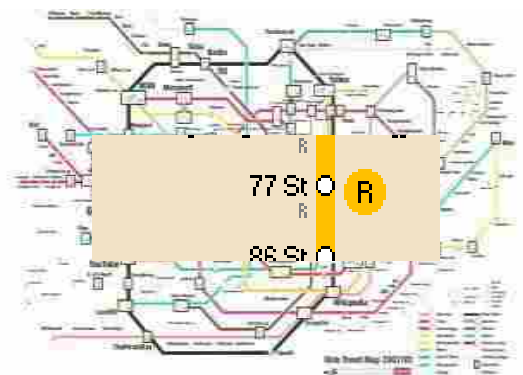
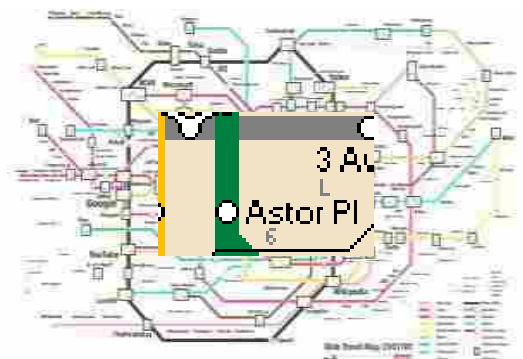
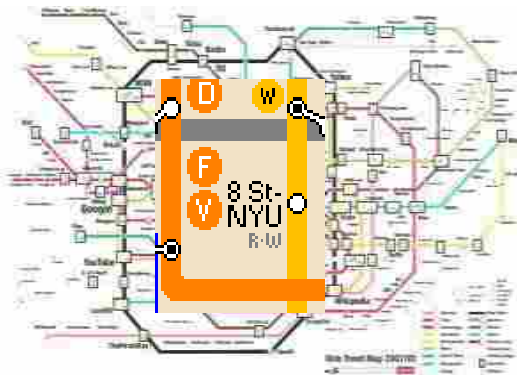
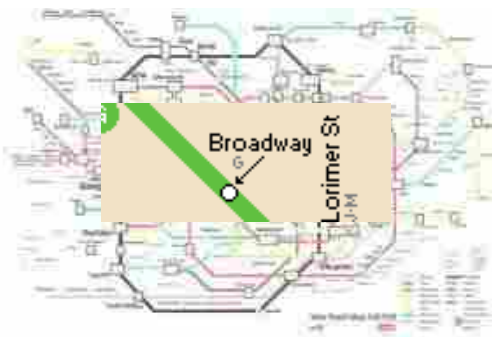
Προεργασία για το συντονιστή: Τυπώνουμε αριθμό στάσεων, από τις επόμενες δύο σελίδες, ίσο με τον μισό αριθμό των παιδιών και το αναπαράγουμε. Για παράδειγμα, αν τα παιδιά είναι είκοσι, τυπώνουμε δέκα στάσεις επί δύο φορές.

Μοιράζουμε τα χαρτάκια και ο καθένας ψάχνει να βρει αυτόν που κατεβαίνει στην ίδια στάση.

Ο συντονιστής δίνει την οδηγία: «Για τρία λεπτά ένας από το κάθε ζευγάρι ρωτάει τον άλλο συνέχεια, περιμένοντας απάντηση, την ίδια ερώτηση: "Ποιος είσαι;". Ο άλλος καλείται να βρίσκει κάθε φορά μία διαφορετική απάντηση. Μετά το πέρας του χρόνου ο συντονιστής δίνει την οδηγία για αλλαγή.»

Όταν τελειώσουν και τα δύο μέλη του ζευγαριού γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα; Πώς νιώσατε;
- Πώς προσδιοριστήκατε; Σε σχέση με τι;
- Βρήκατε κοινά σημεία προσδιορισμού;

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 25'

Σ' αυτή τη δραστηριότητα δουλεύουμε πάνω στον ίδιο στόχο με την προηγούμενη, επικεντρώνοντας στα θετικά στοιχεία της ταυτότητας. Στη δραστηριότητα αυτή δουλεύει όλη η ομάδα μαζί.

Συντονιστής: «Το μετρό της Νέας Υόρκης ανακαινίζεται και καλούμαστε να ζωγραφίσουμε τους τοίχους μιας στάσης. Για το λόγο αυτό θα φτιάξουμε όλοι μαζί ένα γκράφιτι. Ο καθένας από εσάς μπορεί να πάρει ένα χώρο επάνω στο χαρτί και θα προσπαθήσει με ζωγραφιές, λέξεις, σύμβολα κλπ. να απεικονίσει στοιχεία της ταυτότητάς του / του εαυτού του, για τα οποία είναι υπερήφανος, που του αρέσουν. Έχετε 15'.»

(Σημ. Θα χρειαστεί χαρτί του μέτρου, σε τέτοιες διαστάσεις ώστε να είναι αρκετό για όλους. Επίσης μπογιές, μαρκαδόροι και άλλα ήδη ζωγραφικής.)

Συζήτηση στην ολομέλεια.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Τι μας κάνει περήφανους;
- Εντοπίσατε κοινά στοιχεία μεταξύ σας;
- Τι σας άρεσε στους άλλους;
- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 45'

Στόχος της δραστηριότητας είναι η προώθηση του σεβασμού της ταυτότητας των άλλων και ο εντοπισμός διαφορών και ομοιοτήτων μεταξύ των ανθρώπων.

Συντονιστής: «Από το μετρό της Νέας Υόρκης περνούν καθημερινά πολλοί άνθρωποι. Άνθρωποι διαφορετικοί μεταξύ τους ως προς την ηλικία, την καταγωγή, την οικονομική, μορφωτική, κοινωνική κατάσταση. Άνθρωποι που όμως μπορεί να συναντηθούν τυχαία στους χώρους του μετρό. Θα δώσω στον καθένα σας από μία καρτέλα και θέλω να μπειτε για λίγο στη θέση του προσώπου που αναγράφεται. Να σκεφτεί ο καθένας μέσα από το ρόλο του για ποια θέματα είναι περήφανος για τον εαυτό του, την ταυτότητά του.»

Ο συντονιστής μοιράζει τις καρτέλες με τους ρόλους και γίνεται παρουσίαση στην ολομέλεια.

Στη συνέχεια ζητάμε από όλους να παραμείνουν στο ρόλο που είναι και να σκεφτούν μια πρόταση για το πώς μπορεί να διατηρηθεί η ταυτότητά και η κουλτούρα τους. Ανακοινώνουν στην ολομέλεια ό,τι έχουν σκεφτεί και ο συντονιστής καταγράφει στον πίνακα.

Ζητάμε από τα μέλη να βγουν από το ρόλο και τα καλούμε στην ολομέλεια για συζήτηση.

Ερωτήματα που μπορεί να θέσει ο συντονιστής:

- Πώς σας φάνηκε; Μπήκατε εύκολα στο ρόλο; Σας δυσκόλεψε κάτι; Πώς αισθανθήκατε;
- Μπορέσατε να κατανοήσετε καλύτερα αυτόν που αναπαραστήσατε; Πώς ήταν αυτό για σας; Σας έκανε εντύπωση κάτι;
- Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο;

Κάπου στον τοίχο μπορούμε να κολλήσουμε το άρθρο 8 που αφορά στην ταυτότητα.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα.»

«Την επόμενη φορά θα πάμε στο Κίμπερλι της Αυστραλίας»

Κάρτες με ρόλους:

Σημ. Χωρίζουμε τα καρτελάκια ανά φύλο και δίνουμε στα αγόρια τα καρτελάκια με τους ρόλους αγοριών και στα κορίτσια τα καρτελάκια με τους ρόλους των κοριτσιών.

1. Ο Σενζίκε, νέος 17 χρονών, με καταγωγή από την Ουγκάντα.
2. Ο Γιάννης, ένας Έλληνας μεταπτυχιακός φοιτητής, 26 χρονών. Ζει δύο χρόνια στην Νέα Υόρκη.
3. Ο Χασάν, 20 χρονών. Μουσουλμάνος, παιδί τρίτης γενιάς μεταναστών από την Τουρκία.
4. Ο Σεργκέι, ετών 22. Αθλητής γυμναστικής με καταγωγή από τη Ρωσία.
5. Ο Στόγιαν, ετών 19. Μετά από τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία μετανάστευσε με τους γονείς του στην Αμερική. Δουλεύει ως σερβιτόρος.
6. Ο Ίαν, είναι 25 χρονών, δικηγόρος. Οι προπαπούδες του ήρθαν από την Ιρλανδία. Ο ίδιος ονειρεύεται να ζήσει κάποτε στην Ιρλανδία.
7. Ο Αλεχάντρο, 25 χρονών από το Μεξικό. Παίζει ηλεκτρική κιθάρα. Το όνειρο του είναι να μοιάσει στον Έλβις.
8. Ο Σιγκίρ, 19 χρονών, από την Ινδονησία. Εδώ και τρία χρόνια που έχει φτάσει στην Αμερική είναι άνεργος και άστεγος.
9. Ο Αμπντούλ, 20 χρονών, από το Αφγανιστάν έχει έρθει στη Νέα Υόρκη με υποτροφία. Ονειρεύεται να γίνει αρχιτέκτονας και να αναμορφώσει το οικιστικό σύστημα της χώρας του.
- 10 Ο Ρομπέρτο, 14 χρονών, με καταγωγή από την Ιταλία. Οι προπαππούδες του ήρθαν από τη Νάπολη. Ο ίδιος θέλει να σπουδάσει πολιτικές επιστήμες.

11. Η Γιολάντα, 16 χρονών, από τη Λιθουανία. Πουλάει στο δρόμο σκουλαρίκια που τα φτιάχνει η ίδια και θέλει να σπουδάσει καλές τέχνες.

12. Η Μάγκι, 14 χρονών, από το Μανχάταν. Θέλει να γυρίσει τον κόσμο με τους φίλους της.

13. Η Λιν, μία Κινέζα 15 χρονών, ντυμένη με στολή ιδιωτικού σχολείου.

14. Η Άνια, 23 χρονών. Έφυγε πριν τέσσερα χρόνια από το σπίτι της στην Τσεχία. Τώρα είναι άνεργη.

15. Η Ζόφια, ετών 17, μαθήτρια Λυκείου. Οι γονείς της ήρθαν πριν από 20 χρόνια από την Πολωνία. Της αρέσει πολύ να παίζει τσέλο.

16. Η Ιμάν, 13 χρονών, με καταγωγή από τη Νιγηρία. Ονειρεύεται να επισκεφτεί κάποτε τη χώρα των προγόνων της.

17. Η Όπρα, 14 χρονών. Της αρέσει να χορεύει hip hop και σκέφτεται να αφήσει το σχολείο.

18. Η Γιασμίν, 20 χρονών, από το Ιράκ. Δουλεύει ως σερβιτόρα και ανησυχεί για όλα αυτά που συμβαίνουν στη χώρα της και για τους συγγενείς της.

19. Η Ρυόκο, 19 χρονών, Γιαπωνέζα. Είναι κωφή και ονειρεύεται να διδάξει ιστορία.

20. Η Αανάντι, 23 χρονών. Είναι ινδιάνα και ακτιβίστρια περιβαλλοντικής οργάνωσης.

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Άρθρο 8

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητας του, συμπεριλαμβανομένων της ιθαγένειας του, του ονόματός του και των οικογενειακών σχέσεων του, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το νόμο, χωρίς παράνομη ανάμιξη.
2. Εάν ένα παιδί στερείται παράνομα ορισμένα ή όλα τα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητά του, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να του παράσχουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, ώστε η ταυτότητά του να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν.

9η ενότητα: Περιοχή Κίμπερλι της Αυστραλίας - "Δικαίωμα στην Υγεία και στην Κοινωνική Πρόνοια"

Άρθρα 24 και 26

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να αναγνωρίσουν τις ανάγκες που υπάρχουν σε μια κοινότητα για υγειονομική φροντίδα και περίθαλψη.
- ✓ Να αναλάβουν δράση σχεδιάζοντας ένα πρόγραμμα υγειονομικής φροντίδας και περίθαλψης για μία κοινότητα.

Υλικά:

- Χαρτί του μέτρου
- Μπογιές προσώπου
- Χαρτοταινία
- Μαρκαδόροι
- Μαντηλάκια ντεμακιγιάζ

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Καρτέλες
- Φωτογραφίες
- Άρθρα της σύμβασης

Αυτή τη φορά βρισκόμαστε σε μια κοινότητα που έχει ένα πολιτισμό όπου η οργάνωση της ζωής διαφέρει από το δυτικό τρόπο. Οι Αβορίγινες της Αυστραλίας είναι οι ιθαγενείς κάτοικοι της χώρας οι οποίοι διατηρούν ακόμη την πολιτισμική τους ταυτότητα.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 15'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να προσδιορισθούν οι παράμετροι που συνδέονται με την έννοια της υγείας.

Καταιγισμός ιδεών

Ο συντονιστής θέτει το ερώτημα «Τι σας έρχεται στο μυαλό ακούγοντας τη λέξη υγεία;» και καταγράφει τα όσα αυθόρμητα θα ειπωθούν. Στη συνέχεια ομαδοποιεί τις απαντήσεις και κάνει ένα σχόλιο για την ανάγκη ύπαρξης υπηρεσιών φροντίδας και υγείας.

Η άσκηση αυτή αποτελεί αφορμή για την επόμενη δραστηριότητα.

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 40'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναγνωρίσουν τα μέλη της ομάδας τις ανάγκες που υπάρχουν σε μια κοινότητα για υγειονομική φροντίδα - περίθαλψη και να αναλάβουν δράση για να τις καλύψουν.

Συντονιστής: «Βρισκόμαστε σ' ένα χωριό της περιοχής του Κίμπερλι της Αυστραλίας. Οι ιθαγενείς, οι Αβορίγινες, ζουν σε οικισμούς όπου δεν υπάρχουν καθόλου υπηρεσίες υγείας. Καλείστε να σχεδιάσετε ένα μοντέλο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινότητας για υπηρεσίες υγείας και φροντίδας. Ο σχεδιασμός θα αφορά ένα πληθυσμό 1.000 κατοίκων μιας αγροτικής περιοχής».

Χωρισμός σε τρεις ομάδες: Η πρώτη ομάδα θα ασχοληθεί με το σχεδιασμό υπηρεσιών υγείας και φροντίδας για τα βρέφη και τα παιδιά, η δεύτερη για τους ηλικιωμένους και η τρίτη για το γενικό πληθυσμό.

Ο χωρισμός θα γίνει με καρτέλες που θα έχουν ένα αριθμό 1,2,3. Η κάθε ομάδα παίρνει από μία καρτέλα με στοιχεία για τους ιθαγενείς* και μια φωτοτυπία με το άρθρο 24 για βοήθεια.

* Μπορεί να αναζητηθεί υλικό και παραπάνω πληροφορίες από το internet.

1 Αβορίγινες είναι οι τοπικοί κάτοικοι της Αυστραλίας που ήρθαν πιθανά από την Ασία τουλάχιστον πριν 30.000 χρόνια. Τέλος του 18ου αιώνα ήταν 500 - 600 διαφορετικές φυλές με διαφορετικές διαλέκτους, από τις οποίες 50 έχουν εξαφανιστεί. Οι Αβορίγινες θεωρούνται από τους αρχαιότερους κατοίκους στο πλανήτη Γη! ³

Το 1880 ως αποτέλεσμα της αναγκαστικής αφομοίωσης, οι Αβορίγινες αναμείχθηκαν σε διάφορες αστικές και επαρχιακές κοινότητες. Σταδιακά αποδυναμώθηκαν οικονομικά και εκτέθηκαν σε καινούριες ασθένειες, που είχε ως αποτέλεσμα τη μαζική μείωση του πληθυσμού και την εξαφάνιση ορισμένων φυλών. Σε απογραφή του πληθυσμού της Αυστραλίας το 1996 κατέχουν το 2% περίπου του πληθυσμού.³

2

Υπαίθρια κλινική για παιδιά

Σ' αυτές τις φυλές δεν υπήρχαν πολιτικοί ή οικονομικοί άρχοντες, καθώς και ταξική ιεραρχία και αρχηγία. Ζούσαν με το κυνήγι και την καλλιέργεια και υπήρχε εκτεταμένο εμπόριο σ' όλη την Ήπειρο.

Οι Αβορίγινες έχουν ένα περίπλοκο και δυσνόητο "οικογενειακό" σύστημα που καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ τους και τους γάμους. Οι Karimera, για παράδειγμα, χωρίζονται σε νομάδες ή τοπικά γκρουπ των 30 ατόμων, τα οποία χωρίζονται σε 4 τάξεις ή τμήματα. Το να είσαι μέλος σε ένα τμήμα από αυτά καθορίζει τελετουργικά και εδαφικά δικαιώματα.³

3

Ο συντονιστής δίνει στην κάθε ομάδα από ένα χαρτί του μέτρου και τα μέλη καταγράφουν/ σχεδιάζουν υπηρεσίες υγείας και φροντίδας.

Παρουσίαση στην ολομέλεια και συζήτηση.

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να επανεξεταστούν οι προτάσεις που έγιναν στην 2^η δραστηριότητα μέσα από το ρόλο των χρηστών των υπηρεσιών υγείας.

Τα μέλη της ομάδας γίνονται ιθαγενείς και συζητάνε για τα προηγούμενα προγράμματα. (Για να γίνουν ιθαγενείς μπορούν να βαφτούν με κραγιόν ή μπογιές για το πρόσωπο βλέποντας τις φωτογραφίες των Αβορίγινων)

Χωρισμός σε τέσσερις ομάδες: 1. γυναίκες, 2. άνδρες, 3. παιδιά και 4. ηλικιωμένοι.

Συντονιστής: «Επανεξετάστε τα παραπάνω προγράμματα με βάση τις συνθήκες ζωής και τις ανάγκες σας»

Συζητούν στις ομάδες και στη συνέχεια παρουσιάζουν στην ολομέλεια τα συμπεράσματά τους.

Ο συντονιστής μοιράζει φωτοτυπίες με τα άρθρα 24 και 26.

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα».

«Την επόμενη φορά θα βρεθούμε στη Γενεύη που είναι ο τελευταίος μας σταθμός».

Άρθρο 24

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατόν επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής Θεραπείας και αποκατάστασής αναπήρων. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν το ότι κανένα παιδί δε θα στερείται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή του παραπάνω δικαιώματος και ιδιαίτερα παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για:
  - α) Να μειώσουν τη βρεφική και παιδική θνησιμότητα.
  - β) Να εξασφαλίσουν σε κάθε παιδί την απαραίτητη ιατρική αντίληψη και περίθαλψη δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη της στοιχειώδους περίθαλψης.
  - γ) Να αγωνιστούν κατά της ασθένειας και της κακής διατροφής και μέσα στα πλαίσια της στοιχειώδους περίθαλψης, με την εφαρμογή -ανάμεσα στα άλλα- της ήδη διαθέσιμης τεχνολογίας και με την παροχή θρεπτικών τροφών και καθαρού πόσιμου νερού, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους της μόλυνσης του φυσικού περιβάλλοντος.
  - δ) Να εξασφαλίσουν στις μητέρες κατάλληλη περίθαλψη πριν και μετά από τον τοκετό.
  - ε) Να μπορούν όλες οι ομάδες της κοινωνίας, ιδιαίτερα οι γονείς και τα παιδιά, να ενημερώνονται για τα θέματα της υγείας και της διατροφής του παιδιού, για τα πλεονεκτήματα του φυσικού θηλασμού, την υγιεινή και την καθαριότητα του περιβάλλοντος και την πρόληψη των ατυχημάτων και να βρίσκουν υποστήριξη στη χρήση των παραπάνω βασικών γνώσεων.
  - στ) Να αναπτύξουν την προληπτική ιατρική φροντίδα, την καθοδήγηση των γονέων και την εκπαίδευση και τις υπηρεσίες του οικογενειακού προγραμματισμού.
3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα για να καταργηθούν οι παραδοσιακές πρακτικές που βλάπτουν την υγεία των παιδιών.
4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προωθήσουν και να ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία, ώστε να επιτύχουν σταδιακά την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος που αναγνωρίζεται στο παρόν άρθρο. Εν όψει αυτού, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 26

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί το δικαίωμα να επωφελείται από την κοινωνική πρόνοια, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών ασφαλίσεων, και παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος αυτού, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.
2. Τα ωφελήματα, όπου είναι αναγκαία, πρέπει να δίνονται, αφού ληφθούν υπόψη οι πόροι και η κατάσταση του παιδιού και των προσώπων που έχουν αναλάβει την ευθύνη της συντήρησής του, καθώς και κάθε άλλη εκτίμηση σχετιζόμενη με την αίτηση παροχής ωφελημάτων που γίνεται από το παιδί ή για λογαριασμό του.

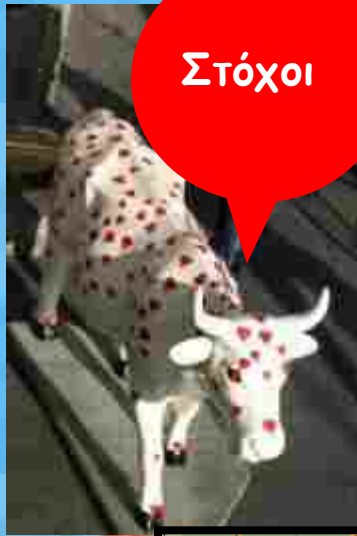

10η ενότητα: Γενεύη - "Τα υπόλοιπα άρθρα της σύμβασης"

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να γνωρίσουν τα υπόλοιπα άρθρα της σύμβασης.
- ✓ Να κινητοποιηθούν σε δράση για την προάσπιση και διάδοση των δικαιωμάτων της σύμβασης.
- ✓ Να αναζητήσουν πληροφορίες για οργανισμούς, υπηρεσίες και φορείς προάσπισης των δικαιωμάτων.

Υλικά:

- Μαρκαδόροι
- Κόλλες A4
- Ψαλίδια
- Χαρτοταινία

Υλικά που υπάρχουν:

- Σύμβαση για τα δικαιώματα του Παιδιού

Βρισκόμαστε στην έδρα του ΟΗΕ στη Γενεύη, εκεί όπου έχουν γίνει τα πρώτα βήματα για την υπογραφή της σύμβασης.

1^η δραστηριότητα - Διάρκεια 10'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναζητήσουν τα μέλη της ομάδας τους οργανισμούς και τις υπηρεσίες που ασχολούνται με την προάσπιση των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Καταιγισμός ιδεών

Ο συντονιστής θέτει το ερώτημα «Ποιους οργανισμούς και υπηρεσίες γνωρίζετε που ασχολούνται με τη φροντίδα των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο;». Καταγράφει όσα αυθόρμητα θα ειπωθούν.

Ο συντονιστής μπορεί να ενημερώσει τα μέλη της ομάδας για φορείς και οργανισμούς που μπορούν να υπερασπιστούν τα δικαιώματα του παιδιού: Το Συνήγορο του Παιδιού, την Ουνέσκο, τη Γιούνισεφ, τον ΟΗΕ καθώς και για μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Επίσης, εάν υπάρχει ενδιαφέρον, μπορεί να γίνουν ομάδες εργασίας και να αναζητήσουν τα ίδια τα παιδιά επιπλέον πληροφορίες για ορισμένους οργανισμούς. Μπορεί να πάρουν πληροφορίες από το internet, ή να οργανωθούν επισκέψεις σε υπηρεσίες και φορείς φροντίδας στην κοινότητα που αφορούν νέους.

2^η δραστηριότητα - Διάρκεια 40'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να γνωρίσουν τα μέλη της ομάδας τα υπόλοιπα άρθρα, τα οποία δεν έχουν παρουσιαστεί ως τώρα.

Βάζουμε τα άρθρα, που έχουν απομείνει, σε ένα κουτί και ζητάμε από κάθε μέλος να τραβήξει ένα στην τύχη. Το κάθε μέλος διαβάζοντας το άρθρο φτιάχνει μία αφίσα, ή ένα σκίτσο σε μια κόλλα Α4 και το παρουσιάζει στους υπόλοιπους.

Συζήτηση στην ολομέλεια.

- Ποια από τα άρθρα θεωρείτε ότι είναι τα πιο σημαντικά; (Ο συντονιστής θα πρέπει να τονίσει ότι στη σύμβαση όλα τα άρθρα είναι εξίσου σημαντικά, αναφαίρετα και δε διαχωρίζονται μεταξύ τους.)

- Υπάρχει κάποιο δικαίωμα που θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και δεν υπάρχει στη σύμβαση;

- Υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλατε να σχολιάσετε για τη σύμβαση;

3^η δραστηριότητα - Διάρκεια 30'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να κάνουν τις δικές τους προτάσεις προκειμένου η σύμβαση να εφαρμοστεί.

Χωρίζουμε την ομάδα σε υποομάδες χρησιμοποιώντας τις ηπείρους. Υπάρχουν πέντε χαρτιά με τα ονόματα των ηπείρων σε διάφορα σημεία της αίθουσας και επιλέγει ο καθένας πού θέλει να πάει.

Συντονιστής: «Σκεφτείτε δράσεις και κάνετε προτάσεις για το τι πρέπει να γίνει προκειμένου η σύμβαση να μη μείνει στα χαρτιά, αλλά να εφαρμοστεί. Η κάθε ομάδα θα πρέπει να κάνει προτάσεις για την ήπειρο που έχει επιλέξει.

Παρουσίαση - Συζήτηση

Ερωτήσεις:

- Τι μπορούν να κάνουν τα άτομα, οι πολίτες, οι μαθητές;
- Τι μπορούν να κάνουν οι οργανισμοί, τα ΜΜΕ, οι θεσμοί, το κράτος;

Συντονιστής: «Υπάρχει η ανάγκη ύπαρξης ενός φορέα που θα ελέγχει την εξασφάλιση της εφαρμογής των άρθρων;»

Κλείσιμο - Διάρκεια 5'

Συντονιστής: «Κάνετε ένα σχόλιο, πείτε μία σκέψη, ένα συναίσθημα για τη σημερινή μέρα».

«Την επόμενη φορά θα επιστρέψουμε στη Θεσσαλονίκη, εκεί από όπου ξεκινήσαμε το ταξίδι μας.»

11η ενότητα: Θεσσαλονίκη - "Επιστροφή"

Στόχοι

Τα μέλη της ομάδας:

- ✓ Να αποχαιρετιστούν.
- ✓ Να αξιολογήσουν το ταξίδι / πρόγραμμα.

Υλικά:

- Κόλλες Α4
- Μαρκαδόροι

Υλικά που υπάρχουν στην ενότητα:

- Κύκλος αξιολόγησης

Συντονιστής: «Το ταξίδι μας σήμερα φτάνει στο τέλος του. Επιστρέφουμε εκεί από όπου ξεκινήσαμε, στη Θεσσαλονίκη.»

1η δραστηριότητα - Διάρκεια 20'

Στόχος της δραστηριότητας είναι τα μέλη της ομάδας να αναλογιστούν τι τους έχει μείνει από το ταξίδι και να αρχίσει η διαδικασία αξιολόγησης.

Συντονιστής: «Ας σταθούμε όλοι σε κύκλο πιασμένοι από τα χέρια. Κλείστε απαλά τα μάτια και πάρτε μερικές βαθιές εισπνοές. Ξαναδείτε με τη φαντασία σας όλο το ταξίδι και όλα όσα συνέβησαν σ' αυτό. Θυμηθείτε πώς ξεκινήσαμε από την παραλία της Θεσσαλονίκης, το πέρασμά μας από τη Βενετία, το Λονδίνο, την Κωνσταντινούπολη, το Μπουένος Άιρες, την Αλεξάνδρεια, το Πεκίνο, τη Ν.Υόρκη, το Κίμπερλι, τη Γενεύη.

Διαλέξτε κάτι που ήταν σημαντικό για σας, κάτι που μάθατε για τον εαυτό σας, κάτι για τους άλλους, κάτι που θα θέλατε να πάρετε μαζί σας φεύγοντας.

Όποτε είστε έτοιμοι, μπορείτε να ανοίξετε τα μάτια σας.

Ας μοιραστούμε αυτά που μας έμειναν από το ταξίδι. Θέλει να ξεκινήσει κάποιος;»⁴

(Σημ.: Καλό θα ήταν να μιλήσουν όλοι και στο τέλος ο συντονιστής. Αρχικά τα μέλη εκφράζουν τα συναισθήματα τους για το ταξίδι και στη συνέχεια επιδιώκουμε γενίκευση της συζήτησης και αξιολόγηση του προγράμματος).

Συζήτηση στην ολομέλεια.

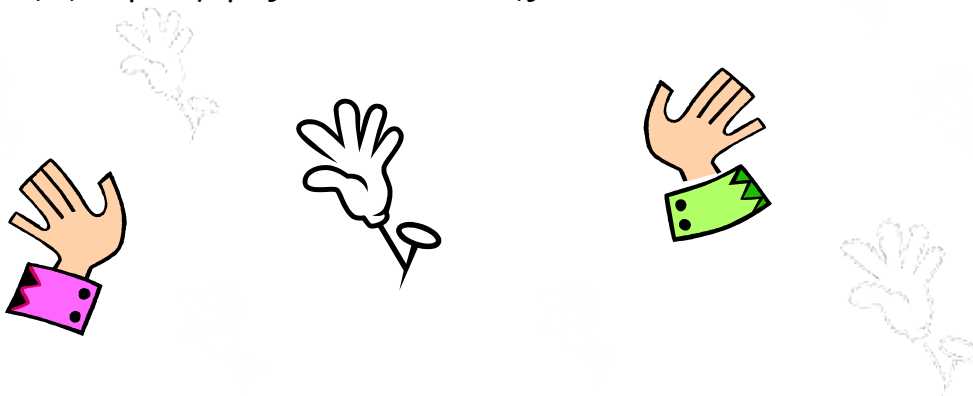
- Ποια εικόνα σας έμεινε;
- Τι σας άρεσε;
- Τι δε σας άρεσε;
- Τι σας δυσκόλεψε;
- Τι μας έδωσε το πρόγραμμα σε σχέση με τα δικαιώματα;
- Σκεπτόμενοι τις προσδοκίες από το ταξίδι που είχατε σημειώσει στην πρώτη συνάντηση, τι έχετε να πείτε;

2η δραστηριότητα- Διάρκεια 15'

Στόχος της δραστηριότητας είναι να τελειώσει το ταξίδι παίρνοντας το κάθε μέλος ένα «δώρο» από τους υπόλοιπους ως ενθύμιο.

Οδηγία: Ο συντονιστής μοιράζει σε όλους μία κόλλα Α4 . Το κάθε μέλος γράφει στην κόλλα το όνομά του και με τη βοήθεια του διπλανού του αποτυπώνει το περίγραμμα της παλάμης του με έναν μαρκαδόρο. Στην άσκηση παίρνει μέρος και ο συντονιστής.

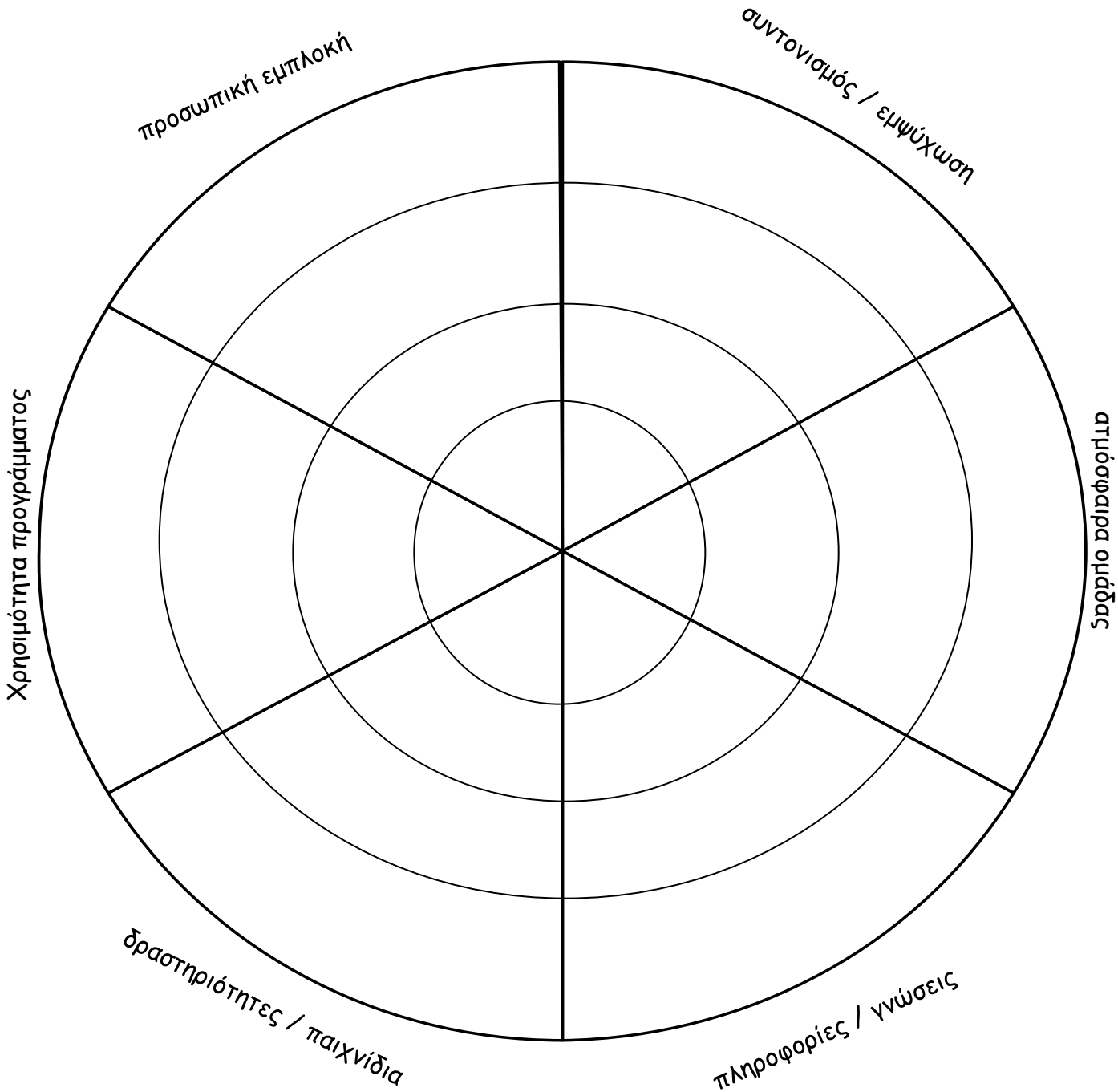
Η κάθε κόλλα περνάει κυκλικά από όλα τα μέλη της ομάδας και ο καθένας σημειώνει ένα θετικό στοιχείο που αφορά το συγκεκριμένο άτομο. Η κάθε κόλλα αφού περάσει από όλους επιστρέφει στον κάτοχό της.

Συντονιστής: «Ας αξιολογήσουμε ορισμένες πτυχές του ταξιδιού. Θα βάλουμε με ένα μαρκαδόρο μία βούλα σε κάθε τμήμα του κύκλου. Η βούλα μπαίνει στο κάθε τμήμα ανάλογα με το βαθμό ικανοποίησης. Όταν είναι κάποιος πάρα πολύ ικανοποιημένος τοποθετεί τη βούλα στον εξωτερικό κύκλο κ.ο.κ.»

Αξιολόγηση - Διάρκεια 10'

Ο συντονιστής κολλάει το σχήμα που ακολουθεί στον τοίχο και το κάθε μέλος της ομάδας καλείται να βάλει μια βούλα στα πέντε τμήματα του κύκλου αξιολογώντας το πρόγραμμα ως προς: α. το συντονισμό και την εμπύχωση, β. τις πληροφορίες και τις γνώσεις, γ. τις δραστηριότητες και τα παιχνίδια, δ. την χρησιμότητα, ε. την προσωπική εμπλοκή και στ. την ατμόσφαιρα της ομάδας.

Κύκλος αξιολόγησης

"Ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου"
Φύλλο αξιολόγησης

Ημερομηνία.....

Τάξη.....

Αριθμός συμμετεχόντων .....

Ενότητα .....

1. Δραστηριότητα I   Δραστηριότητα II   Δραστηριότητα III   Κλείσιμο

α. Πραγματοποιήθηκαν: (Τσεκάρετε με ένα ✓)

β. Χρόνος υλοποίησης: (Συμπληρώστε τη χρονική διάρκεια)

2. Βαθμολογήστε από 1-4 το πώς πήγε κατά τη γνώμη σας η ενότητα. (1= Άσχημα, 2= Μέτρια, 3=Καλά, 4= πολύ καλά)

3. Τι σας δυσκόλεψε κατά την υλοποίηση ως συντονιστή .....

.....

4. Τι δυσκόλεψε τα μέλη της ομάδας .....

.....

5. Τι άρεσε περισσότερο στα μέλη της ομάδας .....

.....

6. Τι άλλο νομίζετε ότι θα συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων της ενότητας

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. **Εκπαιδευτικές τεχνικές για νέους που αποχωρούν πρόωρα από την εκπαίδευση - Ανήλικοι παραβάτες, Γ. Μόσχος, (σελ. 247 - 265) από το Εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτές θεωρητικής κατάρτισης (Τόμος ΙΙ) ΕΚΕΤΙΣ**
2. **Για ένα δημιουργικό θέατρο, Ν. Γκόβας, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2003**
3. **www.wikipedia.gr, Αβορίγινες**
4. **205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων, Ζ. Αρχοντάκη - Δ. Φιλίππου, Καστανιώτης, Αθήνα, 2003**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ι. Σε σχέση με τα Δικαιώματα

Εγχειρίδιο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Ε. Αγάθωνος-Γεωργοπούλου & Μ. Τσάγκαρα, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Αθήνα 1999

Κατανοώντας την έννοια των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, Α. Σουέρεφ & Ι. Μπίμπου-Νάκου, (σελ. 119-155) από το: Πλαίσια συνεργασίας Ψυχολόγων και Εκπαιδευτικών για την οικογένεια και το σχολείο Ι. Μπίμπου-Νάκου- Α. Στογιαννίδου, Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδάνος, 2006

Το παιδί και τα δικαιώματά του (Συλλογικό έργο- Επιμ. Μ. Λουμάκου - Λ. Μπεζέ), Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2006

Τα δικαιώματα του παιδιού, το σχολικό κλίμα και η Αντιαυταρχική Αγωγή του A.S.Neil, Η. Μαρούδας-Μ. Μπελαδάκης, Μετασπουδή, 2006

Τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Υγεία, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Αθήνα 2002

Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του παιδιού, Π. Νάσκου -Περάκη, Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 17, Σάκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1990

Η διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και η εσωτερική έννομη τάξη: ερμηνεία κατ' άρθρο., Επιμ. Π. Νάσκου - Περάκη- Κ. Χρυσογόνος - Χ. Ανθόπουλος, Σάκουλας, Αθήνα, 2002

Εκπαίδευση για την ειρήνη και τα δικαιώματα του ανθρώπου, Υπευθ. Εκδ. Δ. Παπαδοπούλου, Εργαστήριο Εκπαίδευσης για την ειρήνη Θεσ/νίκη, 1990

Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα ως μια ιδιαίτερη μορφή κοινωνικοποίησης, Χ. Νόβα- Καλτσούνη, Εκπαιδευτική Κοινότητα, Τευχ. 26 , σ.14-16, 1994

Τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του μαθήματος Συγκριτικής Εκπαίδευσης, Μ. Ηλιού, Σύγχρονη Εκπαίδευση, Τευχ. 73 σελ.23-26, 1993

Εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Διεθνής Αμνηστία Ελληνική Επιτροπή, Σάκουλας, 1997

Τα ανθρώπινα Δικαιώματα, Έκδοση του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας Αθήνα , 1985

Προγράμματα Διδασκαλίας και Παιδαγωγική της Ειρήνης, Κ. Μπονίδης Σημειώσεις για το Μάθημα Α.Π.Θ., 2006

Εσύ τα δικαιώματα σου και οι άλλοι, Γ. Πιντέρης, Θυμάρι, Αθήνα, 1984
Δίκαιο Ανηλίκων Α.Πιτσελά 2006

Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης, Γ. Τσιάκαλος, Ελληνικά Γράμματα, 2000

II. Σε σχέση με τη δουλειά σε ομάδες

Πρόγραμμα Ελέγχου των Συγκρούσεων 'Εγώ και Εσύ γινόμαστε Εμείς', Σ. Τριλίβα & G.Chimienti Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998

Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και Μάθησης. Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο σχολείο, Χ. Χατζηχρήστου, Τυπωθήτω, Αθήνα, 2004

Επιβίωση στις ομάδες, Τ. Douglas, Ελληνικά Γράμματα, 1997

Μάθηση σε ομάδες, D. Jaques, Μεταίχμιο, 2004

Πλάθοντας Ανθρώπους, V. Satir, Κέδρος, 1998

Ανθρώπινη επικοινωνία, V. Satir, Δίοδος, 1995

Ομάδες συνάντησης: Αυτογνωσία, Ψυχολογία των ομάδων, Επικοινωνία C. Rogers, Δίοδος, 1991

Οι μαθητές μιας τάξης ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοκεντρική διδασκαλία, Σ. Δερβίσης, Gutenberg, 1998

Η διαθεματικότητα στη σχολική τάξη, Η. Ματσαγγούρας, Γρηγόρης, Αθήνα, 2004

Η Ομαδοενεργητική Διδασκαλία και Μάθηση, Η. Ματσαγγούρας, Γρηγόρης, Αθήνα, 2000β

Βιωματική Μάθηση στο σχολείο, Κ. Καμαρινού, Γ' εκδ., 2000

Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία. Η εισαγωγή της Μεθόδου Project στο σχολείο, Κ. Χρυσοφίδης, Gutenberg, Αθήνα, 2003

Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση, Ι. Κογκούλης, Αφοι Κυριακίδη, Θεσ/νίκη, 2004

Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στην σχολική τάξη, Κ. Μπίκος Ελληνικά Γράμματα , Αθήνα 2004

Δυναμική της αλληλεπίδρασης στην Επικοινωνία, Κ. Μπακιρτζής, Gutenberg, Αθήνα, 1996

Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και Κοινωνική Μάθηση στο σχολείο. Α. Γκότοβος, Gutenberg Αθήνα, 1995

Η Επιβίωση στις ομάδες, Τ. Douglas (Μετάφραση Γ.Αραμπατζής), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1997

Εκπαιδευτικά υλικά με ανάλογη θεματολογία

Τα Δικαιώματα των παιδιών του κόσμου. Ένα εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για την Ανάπτυξη Unicef, 1990

All different, all equal. Education Pack Council of Europe, 1995

Για λίγη ζεστασιά Ένταξη των προσφύγων στην Ευρώπη.
Οπτικοακουστικό υλικό για νέους στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση.
UNHCR, 1998

COMPASS. A manual on human rights education with young people.
Council of Europe, 2002

Οι αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας. Το δικό μας στοίχημα για έναν καλύτερο κόσμο, ActionAid, 2008

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

www.synigoros.gr Συνήγορος του Πολίτη

www.0-18.gr Συνήγορος του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού)

www.unicef.org Unicef, www.unicef.gr

www.who.int Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας

www.amnesty.org.gr Διεθνής Αμνηστία

www.neagenia.gr Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

www.coe.int Συμβούλιο της Ευρώπης

<http://www.unhcr.org> Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

www.isotita.gr Γενική Γραμματεία Ισότητας

www.kethi.gr Κέντρο Ερευνών Θεμάτων Ισότητας

<http://www.ich.gr> Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

<http://www.anthropos.gr> Εθνικό Κέντρο Προώθησης του Εθελοντισμού

<http://www.humanrights.gr> Εθελοντική Οργάνωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

<http://www.ohchr.org> Γραφείο Ηνωμένων Εθνών, Commissioner for Human Rights

<http://www.unitednations.org> Ηνωμένα Έθνη

www.portal.unesco.org Ουνέσκο

www.familyviolence.gov.cy Κυπριακή Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια

www.somatikitimoria.gr Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα παιδιά

<http://www.youthforum.org> Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας

<http://www.crin.org> Children Rights Information Network

<http://www.savethchildren.org> Σώστε τα παιδιά

<http://www.efcw.org> European Forum for Child Welfare

<http://www.epsype.gr> Εταιρία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του παιδιού

<http://stopbullyingnow.org> U.S. Health Resources and Services Administration

<http://childnet.mdx.ac.uk/childnet> Euronet: European Children's Network

www.ert.gr/afieromata/kids/symvasi.asp Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια *

Άρθρο 1: ορισμός

"Παιδιά" θεωρούνται όλα τα κορίτσια και τα αγόρια από 0 έως 18 ετών.

Άρθρο 2: απαγόρευση διακρίσεων

Όλα τα παιδιά είναι ίσα. Έχουν δικαίωμα να τα αντιμετωπίζουν χωρίς διακρίσεις λόγω της φυλής, του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των απόψεων, της περιουσίας, της κατάστασης, των ιδιαίτερων αναγκών ή της εμφάνισής τους.

Άρθρο 3: το συμφέρον του παιδιού

Όταν οι μεγάλοι παίρνουν αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, πρέπει να υπολογίζουν πριν από όλα το συμφέρον των παιδιών. Η Πολιτεία πρέπει να προστατεύει και να φροντίζει τα παιδιά, αν οι γονείς τους δεν μπορούν να το κάνουν.

Άρθρο 4: μέτρα της Πολιτείας

Η Πολιτεία πρέπει να παίρνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εφαρμόζονται τα δικαιώματα των παιδιών.

Άρθρο 5: ρόλος γονέων και κηδεμόνων

Οι γονείς ή οι κηδεμόνες ενός παιδιού είναι υπεύθυνοι να το μεγαλώνουν έτσι ώστε να αναπτύσσονται οι ικανότητές του και να το βοηθούν να μάθει και να ασκεί τα δικαιώματά του.

Άρθρο 6: δικαίωμα στη ζωή

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη.

Άρθρο 7: όνομα και ιθαγένεια

Δικαίωμα κάθε παιδιού είναι να γράφεται στο ληξιαρχείο με τη γέννησή του και να έχει όνομα, επώνυμο και ιθαγένεια, δηλαδή να ανήκει σε μια χώρα.

Άρθρο 8: ταυτότητα

Η Πολιτεία πρέπει να βοηθά τα παιδιά να διατηρούν την ταυτότητα, την ιθαγένεια και τις οικογενειακές τους σχέσεις.

Άρθρο 9: ζωή και επικοινωνία με τους γονείς

Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να ζει μαζί με τους γονείς του, εκτός αν αυτοί ζουν χωριστά, αν δεν μπορούν να το φροντίσουν ή αν πρέπει να απομακρυνθεί από αυτούς για το καλό του. Όταν ζει μακριά από τους γονείς του, το παιδί έχει δικαίωμα να τους βλέπει και να επικοινωνεί μαζί τους, εκτός αν αυτό είναι αντίθετο με το συμφέρον του.

Άρθρο 10: οικογενειακή επανένωση

Αν ένα παιδί ζει σε διαφορετική χώρα από τους γονείς του, έχει δικαίωμα να ξανασμίξει μαζί τους και να μείνουν στο ίδιο μέρος.

Άρθρο 11: παράνομες μετακινήσεις στο εξωτερικό

Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από κάθε παράνομη απομάκρυνσή τους από τη χώρα στην οποία ζουν.

Άρθρο 12: ελευθερία γνώμης

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους. Οι μεγάλοι πρέπει να ακούν και να παίρνουν σοβαρά υπόψη τους τη γνώμη των παιδιών για θέματα που τα αφορούν, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

Άρθρο 13: ελευθερία έκφρασης

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να αναζητούν, να μαθαίνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες και ιδέες, και να εκφράζονται ελεύθερα, μέσα από τον γραπτό ή προφορικό λόγο, την τέχνη ή άλλους τρόπους, αρκεί να σέβονται τα δικαιώματα των άλλων.

Άρθρο 14: ελευθερία σκέψης και θρησκείας

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να σκέφτονται ελεύθερα και να πιστεύουν σε μια θρησκεία.

Άρθρο 15: ελευθερία συνάντησης και ομαδικής συνεργασίας

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να συναντιούνται, να συνεργάζονται και να συμμετέχουν σε συγκεντρώσεις, αρκεί να μην παραβιάζουν τα δικαιώματα των άλλων.

Άρθρο 16: ιδιωτική ζωή

Κανείς δεν μπορεί να επεμβαίνει αυθαίρετα ή παράνομα στην ιδιωτική ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία ενός παιδιού, ούτε να προσβάλλει την τιμή και την υπόληψή του.

Άρθρο 17: πληροφόρηση

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να μαθαίνουν τι συμβαίνει γύρω τους από τα μέσα ενημέρωσης (εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ηλεκτρονικά μέσα).

Η Πολιτεία πρέπει να ενθαρρύνει τα μέσα να διαδίδουν χρήσιμες πληροφορίες και να προστατεύουν τα παιδιά από ό,τι μπορεί να τα βλάψει.

Άρθρο 18: ευθύνες και υποστήριξη γονέων

Οι γονείς ή κηδεμόνες ενός παιδιού έχουν τη ευθύνη της ανατροφής και της ανάπτυξής του. Η Πολιτεία πρέπει να τους βοηθά σε αυτή την αποστολή και να εξασφαλίζει τη δημιουργία υπηρεσιών φροντίδας για τα παιδιά.

Άρθρο 19: βία, παραμέληση, εκμετάλλευση

Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από κάθε μορφή βίας, προσβολής, παραμέλησης, εγκατάλειψης, σωματικής, ψυχολογικής, πνευματικής ή σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης, όσο βρίσκονται στην ευθύνη των γονιών ή των κηδεμόνων τους ή άλλων προσώπων στα οποία αυτοί τα έχουν εμπιστευθεί.

Άρθρο 20: εναλλακτική επιμέλεια

Όταν ένα παιδί δεν ζει με την οικογένειά του ή αυτή δεν μπορεί να το φροντίσει, έχει δικαίωμα ειδικής προστασίας και βοήθειας, μέσα από θεσμούς όπως η υιοθεσία, η φιλοξενία σε ανάδοχη οικογένεια ή σε κατάλληλη στέγη / ίδρυμα.

Άρθρο 21: υιοθεσία

Η Πολιτεία πρέπει να παίρνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε μια υιοθεσία που γίνεται στην ίδια χώρα ή σε άλλη, να είναι σύμφωνη με το νόμο και να λαμβάνεται υπόψη πάνω απ' όλα το συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 22: παιδιά πρόσφυγες

Τα παιδιά πρόσφυγες, που έχουν φύγει μόνα ή συνοδευόμενα από τους δικούς τους από την πατρίδα τους επειδή εκεί κινδύνευαν, έχουν δικαίωμα ειδικής προστασίας και απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που έχουν και τα άλλα παιδιά.

Άρθρο 23: παιδιά με αναπηρίες

Τα παιδιά με σωματικές ή πνευματικές αναπηρίες έχουν δικαίωμα να ζουν σε συνθήκες που εγγυώνται την αξιοπρέπειά τους και ευνοούν την αυτονομία τους. Να απολαμβάνουν ειδική φροντίδα και να συμμετέχουν ισότιμα στην εκπαίδευση και την κοινωνική ζωή.

Άρθρο 24: υγεία και ιατρικές υπηρεσίες

Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προληπτική φροντίδα της υγείας τους και όταν αρρωσταίνουν να χρησιμοποιούν τις απαραίτητες ιατρικές υπηρεσίες για τη θεραπεία τους.

Άρθρο 25: επανεξέταση αναδοχής

Όταν ένα παιδί τοποθετείται σε ένα ίδρυμα ή μια ανάδοχη οικογένεια, η Πολιτεία πρέπει να παρακολουθεί και να ελέγχει αν το φροντίζουν σωστά και αν απολαμβάνει όλα τα δικαιώματά του.

Άρθρο 26: κοινωνική πρόνοια

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν την κατάλληλη κοινωνική φροντίδα και ασφάλιση.

Άρθρο 27: ανάπτυξη και επίπεδο ζωής

Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής: να έχουν φαγητό, ρούχα και να ζουν σε ένα ασφαλές σπίτι, ώστε να έχουν ομαλή σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη. Αν οι γονείς τους δεν μπορούν να τους τα προσφέρουν, η Πολιτεία πρέπει να τους βοηθάει.

Άρθρο 28: εκπαίδευση

Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα να πηγαίνουν στο σχολείο και να έχουν ίσες ευκαιρίες σε αυτό. Η Πολιτεία πρέπει να παίρνει μέτρα ώστε τα παιδιά να γράφονται και να μη διακόπτονται το σχολείο. Τα μέτρα για τη σχολική πειθαρχία πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των μαθητών.

Άρθρο 29: σκοποί εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση πρέπει να βοηθάει τα παιδιά να αναπτύσσουν τις ικανότητες και την προσωπικότητά τους και να μαθαίνουν να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τους διαφορετικούς πολιτισμούς και το φυσικό περιβάλλον.

Άρθρο 30: μειονότητες

Τα παιδιά που ανήκουν σε εθνικές, γλωσσικές ή θρησκευτικές μειονότητες, έχουν δικαίωμα να έχουν τη δική τους πολιτιστική ζωή, να χρησιμοποιούν τη γλώσσα τους και να ασκούν τη θρησκεία τους.

Άρθρο 31: ελεύθερος χρόνος και ψυχαγωγία

Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα να ξεκουράζονται, να έχουν ελεύθερο χρόνο, να παίζουν, να ψυχαγωγούνται και να ασχολούνται με πράγματα που τους ενδιαφέρουν.

Άρθρο 32: παιδική εργασία, οικονομική εκμετάλλευση

Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση και οποιαδήποτε επικίνδυνη εργασία μπορεί να βάλει σε κίνδυνο την εκπαίδευση, την υγεία ή την ανάπτυξή τους. Η Πολιτεία πρέπει να ρυθμίζει, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις, τα κατώτατα όρια ηλικίας, τα ωράρια και τις συνθήκες εργασίας για ανηλίκους όπως και την επιβολή ποινών σε όσους τα παραβιάζουν.

Άρθρο 33: ναρκωτικά

Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από την παράνομη χρήση ναρκωτικών ουσιών αλλά και να μη χρησιμοποιούνται στην παραγωγή και τη διακίνησή τους.

Άρθρο 34: σεξουαλική βία και εκμετάλλευση

Είναι υποχρέωση της Πολιτείας να προστατεύει τα παιδιά από κάθε μορφή σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης, όπως ο εξαναγκασμός σε σεξουαλική δραστηριότητα, η πορνεία και η πορνογραφία.

Άρθρο 35: απαγωγή και εμπορία παιδιών

Τα κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσουν τις απαγωγές, την πώληση και το δουλεμπόριο των παιδιών.

Άρθρο 36: άλλες μορφές εκμετάλλευσης

Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από οποιαδήποτε άλλη μορφή εκμετάλλευσης που μπορεί να βλάπτει την ευημερία τους.

Άρθρο 37: βασανιστήρια και στέρηση ελευθερίας

Κανένα παιδί δεν πρέπει να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική τιμωρία. Η θανατική ποινή και η ισόβια φυλάκιση απαγορεύεται να επιβάλλονται σε παιδιά. Η σύλληψη και κράτηση ανηλίκων πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο, να έχει την ελάχιστη δυνατή χρονική διάρκεια και να ανταποκρίνεται στην ανάγκες της ηλικίας τους.

Άρθρο 38: ένοπλες συρράξεις

Σε περίπτωση πολέμου, τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται. Απαγορεύεται να συμμετέχουν σε εχθροπραξίες παιδιά κάτω των 15 ετών.

Άρθρο 39: επανένταξη παιδιού-θύματος

Η Πολιτεία πρέπει να φροντίζει τα παιδιά που είναι θύματα παραμέλησης, κακομεταχείρισης, εκμετάλλευσης ή πολέμων για να ξεπερνούν τα τραύματά τους και να συμμετέχουν φυσιολογικά στην κοινωνική ζωή.

Άρθρο 40: δικαιοσύνη / ποινική μεταχείριση

Κάθε παιδί ύποπτο, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο για μια παράνομη πράξη έχει δικαίωμα να το αντιμετωπίζουν με αξιοπρέπεια, ανθρωπισμό και σεβασμό στις ανάγκες του, να ενημερώνεται για την υπόθεσή του σε γλώσσα που καταλαβαίνει και να έχει νομική βοήθεια για να μπορεί να υπερασπίζεται τον εαυτό του.

Άρθρο 41: ευνοϊκότερες ρυθμίσεις

Αν οι νόμοι μιας χώρας προστατεύουν καλύτερα τα δικαιώματα των παιδιών από ό,τι αυτή η Σύμβαση, τότε πρέπει να εφαρμόζονται εκείνοι.

Άρθρο 42: γνωστοποίηση

Τα κράτη έχουν υποχρέωση να κάνουν γνωστά στους μεγάλους και στα παιδιά τις αρχές και το περιεχόμενο αυτής της Σύμβασης.

Άρθρα 43-54: εφαρμογή και έλεγχος

Μια ειδική Επιτροπή στον ΟΗΕ παρακολουθεί την εφαρμογή της Σύμβασης σε όλα τα κράτη που την έχουν υπογράψει. Οι κυβερνήσεις οφείλουν να στέλνουν εκθέσεις κάθε πέντε χρόνια και η Επιτροπή, αφού τις εξετάσει, τους στέλνει παρατηρήσεις και προτάσεις της.

* Το πλήρες κείμενο της Σύμβασης μπορείτε να το βρείτε στο <http://www.0-8.gr/crc/index.html>, ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού από όπου είναι και η Σύμβαση με απλά λόγια.

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΛΟΓΙΑ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευση και Άριστες
Επενδύσεις για την Καινοτομία

ISBN: 978-960-89335-3-8